

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ 2014 – 2020 г.

на Сдружение с нестопанска цел
„Местна инициативна група Чирпан“

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на „Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони: Европа инвестира в селските райони“

Програма за развитие на селските райони 2014 - 2020 г.

Приложение № 3 към чл. 14, ал. 1 от НАРЕДБА № 22 от 14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

НА Сдружение с нестопанска цел "Местна инициативна група Чирпан"

1. Описание на МИГ:

Територията на МИГ-Чирпан обхваща територията на една община - община Чирпан с всички 20 населени места в нея – 1 град и 19 села. Община Чирпан е административно-териториална единица по смисъла на ЗАТУРБ – част от област Стара Загора, и статистическа териториална единица от ниво LAU2 по Номенклатурата за статистически териториални единици (NUTS) на ЕС. Съгласно закона за регионалното развитие област Стара Загора, респективно община Чирпан, се включва към Югоизточния район за планиране.

Основни физико-географски характеристики на територията на МИГ – Чирпан. По-голямата част от територията на общината - 76% е заета от земеделски земи. Община Чирпан се характеризира с относително ниска лесистост - под 1/5 от територията (17,1%) е горска територия, при средна за областта 34%. Общината е на 8-мо място от 11 общини в областта по обем на този ресурс. Площта, обхваната от населени места, урбанизирани територии, транспорт и инфраструктура възлиза на 4,7% (при 4,5% средно за областта и около 7% за двете най-урбанизирани общини – Гълъбово и Стара Загора. За сравнение, за София този дял е над 20%).

Разположение и релеф: Община Чирпан се намира в Горно-тракийската низина, между поречието на р. Марица на юг и Чирпанските възвишения – част от Сърнена Средна гора, на север. Особеностите на релефа оформят два дяла: южен, по поречието на р. Марица – по-скоро равнинен, и северен – до Чирпанските възвишения, който е по-скоро хълмист. Средната надморска височина е около 240 м, като варира от 155 до 650 м.

Климатът на територията е умерено-континентален. Климатичните условия са повлияни от планинските вериги на Стара планина на север и Родопите на юг, които осигуряват защита от ветровете. Средната годишна температура е около 12 градуса С. Средногодишната сума на валежите е 574 мм, което е малко под средната за страната (650 мм).

Ограничените **водни ресурси** са основен проблем за територията. Освен водите на р. Марица, естествените водоизточници са ограничени – през територията преминават няколко малки леви притока на р. Марица (реките Текирска, Омуровска, Стара река, Мерицлерска река). Изградени са множество микроязовири (28), които осигуряват гравитачно напояване.

Почвите са основен природен ресурс на територията. Почвите на голяма част от земеделските площи са черноземни смолници (над 50%), преобладават в равнинните части и са подходящи за култури като пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, памук. Около 1/3 са канелени горски почви, подходящи за лозя, лавандула, бадеми и др. Малко над 10% са хумусно-карбонатните почви – също за лозя, орехи, бадеми и някои зърнени култури; и около 5% алувиално-делувиални – зеленчуци, кореноплодни, фуражни, овощни видове.

Гъстота на населението:

Общият брой на населението на община Чирпан по данни на НСИ към 31.12.2014 г. е 20 407 души и представлява 6,3% от населението на област Стара Загора, като по този показател общината е трета по големина в областта след общините Стара Загора и Казанлък. В сравнение с 2009 г. населението е намаляло с 3063 души, като в това намаляние се включва и административният ефект от преминаването на с. Яворово (327 д.) към община Стара Загора през 2013 г.

Гъстотата на населението към същата дата е 39 души на кв.км, като Чирпан е третата най-гъсто населена община в областта след Стара Загора и Казанлък. Стойността на този показател е над 1,5 пъти по-ниска от тази за страната (65,3) и за област Стара Загора (63,5). В сравнение с 2009 г. гъстотата на населението е намаляла с 6 души на кв. км.

Селищна мрежа:

Селищната мрежа на община Чирпан включва 20 населени места, от които 1 град (Чирпан) и 19 села. В града живеят 73% от населението на общината. Още 15% от населението живее в трите най-големи села – Зетъво, Свобода и Гита. В останалите 16 по-малки села живее едва 12% от населението, като в 4 села населението е под 100 души и в едно от които няма население (0 души по данни на НСИ за 2014 г.). Делът на селското население показва тенденция на намаляване - от 30,3% през 2009 г. на 27% в края на 2014 г.

Основни демографски показатели:

- **Население** – в периода 2011 – 2014 населението намалява с 6 % или с 1230 души.
- **Естествен прираст** – трайно отрицателен, запазена стойност от -10,5‰ за периода 2009 – 2014 г.
- **Механичен прираст** – отрицателна стойност (-2,7), но тенденцията е към подобряване на показателя – през 2009 г. механичният прираст е -4,8.
- **Полова структура (към 2014 г.)** – равномерна - 48,7 % мъже и 51,3 жени към 2014 г.
- **Възрастова структура, % от населението към 2014 г.** – население в под трудоспособна възраст – 16,3 %, в трудоспособна възраст – 53,7 %, в над трудоспособна възраст – 30,0 %.
- **Образователна структура към 2011 г.** – влошена, дял на населението с висше образование – 10,8 %, население със средно образование 39%, делът на никога непосещаващите училище е 2,1%.
- **Етническа структура, към 2011 г.** – сравнително хомогенна – българска етническа група – 76,3%, турска – 3,7%, ромска – 8,2 %, друга – 0,2 %.

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:

– списък на общините, обхванати от МИГ;	Община Чирпан					
– списък на населените места, обхванати от МИГ;	Списък на населените места, обхванати от МИГ - Чирпан:					
	№	№ по ЕКАТТЕ	населено място	№	№ по ЕКАТТЕ	населено място
	1	11082	с. Винарово	11	54242	с. Осларка
	2	12042	с. Воловарово	12	63344	с. Рупките
	3	14920	с. Гита	13	65810	с. Свобода
	4	21049	с. Димитриево	14	68182	с. Спасово
	5	24623	с. Държава	15	68463	с. Средно градище
	6	30819	с. Зетъво	16	69496	с. Стоян-Заимово
	7	31070	с. Златна ливада	17	78330	с. Целина
	8	32456	с. Изворово	18	78375	с. Ценово
	9	46658	с. Малко Тръново	19	81414	гр. Чирпан
	10	48831	с. Могилово	20	87254	с. Яздач
– брой жители на териториите, обхванати от МИГ.	№	Брой жители	населено място	№	Брой жители	населено място
	1	219	с. Винарово	11	16	с. Осларка
	2	0	с. Воловарово	12	316	с. Рупките
	3	688	с. Гита	13	1128	с. Свобода
	4	129	с. Димитриево	14	444	с. Спасово

5	122	с. Държава	15	161	с. Средно градище
6	1158	с. Зетьово	16	71	с. Стоян-Заимово
7	51	с. Златна ливада	17	209	с. Целина
8	118	с. Изворово	18	159	с. Ценово
9	218	с. Малко Тръново	19	14890	гр. Чирпан
10	147	с. Могилово	20	163	с. Яздач
Общ брой жители на територията на МИГ – Чирпан:				20 407	Община Чирпан

1.2. Карта на територията:

Община Чирпан е разположена в югоизточната част на област Стара Загора, като на запад и северозапад граничи с община Братя Даскалови, на север, североизток и изток – с община Стара Загора, на югоизток – с община Димитровград (област Хасково) и на югозапад – с община Първомай (област Пловдив). Общата площ на община Чирпан е 523 кв.км (НСИ). Тази площ е над средната за общините в страната (418 кв. км) и в област Стара Загора (466 кв.км), като е малко под средната за Югоизточния район за планиране (596 кв. км). Територията на община Чирпан заема 10,2% от територията на област Стара Загора и 0,5% от територията на Република България. Транспортно-комуникационната мрежа в територията на общината е добре развита. През община Чирпан преминават важни пътни и железопътни трасета, като например, главната артерия София - Пловдив – Бургас. С пускането в експлоатация на АМ „Тракия”, свързаността и достъпността на гр.Чирпан и общината като цяло, са подобрени значително. Този факт може и трябва да се превърне в реален фактор за развитие на общността. Общинската пътна мрежа е около 90 километра. Един от сериозните проблеми за общината е нейното лошо състояние.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:

Подходът BOMP е инструмент за участието на гражданите на местно равнище в разработването на отговори на социалните, екологичните и икономическите предизвикателства. Чрез този подход, със сравнително малки финансови инвестиции, може да се окаже значително влияние върху живота на хората и да се генерират нови идеи. Основно предимство и фактор за очаквания успех от прилагането на подхода е принципът на планиране на Стратегията – „отдолу-нагоре“:

- Местното население – заинтересованите страни имат по-добро познаване за местните предизвикателства, на които трябва да се обърне внимание и за наличните ресурси и възможности на територията;
- Те са в състояние да мобилизират местни ресурси за процеса на развитие по начин, който не може да се осъществи с подходи отгоре-надолу;
- Това дава на местните заинтересовани страни по-голямо чувство за отговорност и ангажираност към проектите, което им позволява да се възползват най-добре от местните активи.

Следвайки принципа „отдолу-нагоре“, настоящата стратегия е разработена изцяло въз основа на местните потребности и потенциал, изведени в следствие на широко-обхватно проучване и консултиране с местната общност, характеристиките и предимствата на територията на МИГ Чирпан.

2.1. Описание на процеса – проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):

Процесът на участие на общността включва следните проведени събития, обучения и обсъждания:

Популяризиране процеса на разработка на стратегията:

1. **Масщабна информационна кампания**, проведена във всички населени места на територията на МИГ – Чирпан.

В периода 18 януари – 09 февруари 2016 г. се проведеха **19 информационни срещи**, в това число във всички села (с изключение на село Воларово, което е напълно обезлюдено – 0 жители) и в общинския център – град Чирпан. Интересът към информационната кампания беше голям. На проведените информационни срещи се акцентира върху процеса на разработване на Стратегията за BOMP на МИГ – Чирпан и включването на местната общност в него. На срещите присъстваха общо **143 човека**. Представителите на **публичния сектор** бяха основно кметове на населените места и кметски наместници – общо 36 човека; представителите на **стопанския сектор** (представители на бизнеса, в т.ч. микропредприятия и земеделски стопани) – 26 човека; представители на **нестопанския сектор** (представители на читалища, училищни настоятелства, църковни настоятелства) – 81 човека и **физически лица** (вкл. представители на неформални клубове и групи, общественици, самодейци и др.) – 40 човека. На срещите бяха представени предстоящите дейности за изпълнение на проекта за подготовка на новата Стратегия за BOMP на МИГ и новите възможности, които предлага Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.и другите програми, финансиращи подхода BOMP за местните общности.

2. **Две еднодневни информационни срещи/ семинари**, проведени на 19 и 22 февруари т.г. в град Чирпан

На двете информационни срещи присъстваха общо **40 човека** (по 20 на всяка), в т.ч. 9 представители на публичния сектор, 25 на стопанския и 6 на нестопанския сектор на територията на МИГ – Чирпан. Беше подробно разяснен подхода на планиране на Стратегията за BOMP, на важността от включването на максимално широк кръг от заинтересованите страни в процеса и бяха представени всички възможности, които

предоставя подхода ВОМР и финансиращите го програми през периода 2014 – 2020 г.

3. Две еднодневни информационни конференции, проведени на 26 февруари и 02 март т.г. в град Чирпан

И на двете срещи интересът беше засилен. Присъстващите заинтересовани страни са **общо 113** (59 на първата и 54 на втората конференция), сред които 61 представители на публичния сектор, 12 на стопанския, 40 на нестопанския сектор. Освен представянето на процеса на разработване на стратегията бяха обсъдени възможностите и перспективите за развитие, очакванията на заинтересованите страни към стратегията, неоползотворения потенциал на територията и основните приоритети за развитие.

Обучения на екипа на МИГ, представители на партньорите и местни лидери

4. Двудневно обучение за екипа на МИГ, вкл. представители на партньорите, проведено на 16 февруари и 17 февруари т.г. в град Чирпан

Обучението се проведе в град Чирпан и в него се включиха **10 човека**, в т.ч. шест членове на УС на МИГ – Чирпан, двама членове на Общото събрание и двама координатори по проекта по под-мярка 19.1., сред които 1 от публичен сектор, 5 от стопански сектор и 4 нестопански сектор.

5. Обучения за местни лидери – 2 бр., проведени на 24 февруари и 25 февруари т.г. в град Чирпан

Обученията бяха с продължителност един ден и се проведоха в град Чирпан и във всяко от двете обучения се включиха по 20 човека – **общо 40** представители на заинтересованите страни. В първото обучение взеха участие 1 представител на община ОБА Чирпан, 2 публични образователни институции, 4 представители на читалища, 4 представители на неправителствени организации, 7 представители на микропредприятия и двама земеделски стопани. Във второто обучение участваха 6 представители на община ОБА Чирпан, 1 представител на бюро по труда Чирпан, 1 публична образователна институция, 1 представител на читалище, 1 представител на неправителствена организация, 3 представители на микропредприятия, 5 земеделски стопани, 1 представител на малко предприятие и 1 занаятчия.

В периода на провеждане на информационната кампания за популяризиране на процеса на разработване на Стратегията за ВОМР се извърши и **проучване на заинтересованите страни, чрез анкета и беседи**, въз основа на които беше изготвен анализ на техните нужди, очаквания и готовност за участие с проекти по стратегията. Паралелно с проучването на ЗС се извърши и **социално-икономическо проучване на територията** на МИГ – Чирпан. Въз основа на проучванията и консултирането с местната общност се премина към следващия условен етап от разработването на стратегията за ВОМР, а именно дефиниране на приоритетите за развитие, въз основа на местните потребности и потенциал, в резултат на което се разработи индикативна стратегическа и финансова рамка на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан. Следващите проведени събития имаха за основна цел: консултиране със заинтересованите страни във връзка с разработена индикативна стратегическа и финансова рамка на стратегия за ВОМР на МИГ – Чирпан за периода до 2020 г.

Срещи и обществени обсъждания, свързани с консултиране подготовката на стратегията

6. Еднодневни работни срещи – 2 бр., проведени на 17 и 18 март т.г. в град Чирпан

В двете работни срещи участваха **общо 20** (по 10 на всяка среща). Общо представителите на секторите бяха както следва: 4 представители на публичния сектор, 8 на нестопанския и 8 на стопанския сектор. Те подробно дискутираха предложението за стратегическа и финансова рамка, като преди това се запознаха с всички резултати от проучванията, използвани за основа на разработване на рамката.

7. Еднодневни информационни срещи за консултиране с местната общност – 3 бр.,

проведени на 29, 30 и 31 март т.г. в град Чирпан

Във всяка от срещите участваха по 20 човека, **общо 60** на трите срещи, като първата среща беше с представители на публичния, втората с представители на стопанския и третата с представители на нестопански сектор на територията на община Чирпан. Представителите на секторите бяха както следва: на 29.03 - 20 представители на публичния сектор, на 30.03 - 20 на нестопанския и на 31.03 - 20 на стопанския сектор. Те подробно дискутираха предложението за стратегическа и финансова рамка, като преди това се запознаха с всички резултати от проучванията, използвани за основа на разработване на рамката. В рамките на тези срещи, насочени към всеки от секторите се акцентира върху възможностите, които дава за съответните заинтересовани страни всяка от мерките, избрани и заложените за изпълнение на целите и приоритетите на стратегическата рамка.

8. Обществени обсъждания на разработваната стратегия за ВОМР – 3 бр.,
проведени на 12, 13 и 14 април т.г. в град Чирпан

След поредицата от срещи за консултиране на стратегията с местната общност беше разработен първи вариант на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан, отразяващ нуждите и очакванията на заинтересованите страни, който беше представен на обществените обсъждания. Интересът към тях беше голям, в обсъжданията участваха **общо 44** човека, сред които 10 представители на публичния, 7 на стопанския и 27 на нестопанския сектор. Този последен етап от консултирането на Стратегията за ВОМР, завърши с представянето на Стратегията пред Общото събрание на МИГ – Чирпан, който на заседание на 19.04.2016 г. при настоящата Стратегия.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

Общият брой представители на заинтересовани страни, присъствали на срещите, обученията и обсъжданията, включили се процеса на разработване на стратегията е повече от 470, разпределени по сектори, както следва:

- **Публичен сектор – 152**
- **Стопански сектор - 122**
- **Нестопански сектор - 196**

Разпределението по групи заинтересовани страни е както следва:

ПУБЛИЧЕН СЕКТОР		152
1. Община - органи на местната власт и местното самоуправление (кметове на населени места и кметски наместници, общински съветници и общинска администрация)		118
2. Публични културни институции (Исторически музей Чирпан с музейна експозиция Къща Пейо К. Яворов)		6
3. Публични образователни и здравни институции - учебни заведения от системата на основното и средното образование (училища и професионални гимназии) и детски градини, детски ясли, публични здравни заведения		28
СТОПАНСКИ СЕКТОР		122
4. Земеделски производители и стопани (ЕТ, ООД, кооперации)		41
5. Микропредприятия (извън сектор земеделие)		80
6. Малки и средни предприятия (извън сектор земеделие)		1
7. Регистрирани по Закона за занаятите физически лица		0
НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР		196
8. Нестопански организации (сдружения, регистрирани по ЗЮЛНЦ в областта на културата, спорта, околната среда и др., вкл. училищни настоятелства)		62
9. Читалища (регистрирани по ЗНЧ)		66
10. Местни поделения на религиозни общности, регистрирани по Закона за вероизповеданията		10
11. Физически лица (вкл. представители на неформални клубове и групи, общественици, самодейци и др.)		58

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

Населението на общината трайно намалява. Жителите наброяват 20 407 към 31.12.2014 г. Неблагоприятните демографски процеси се задълбочават. Естественят прираст е трайно отрицателен, но запазва стойност от -10,5‰ за периода 2009 – 2014 г. За община Чирпан механичният отлив е доста по-висок от средното за страната, също и за областта. Образователната структура на населението е влошена в сравнение с националната – делът на висшистите е най-висок в град Чирпан, но не надхвърля 13%, което е със 7% по ниско от дела на висшистите в национален мащаб (20%), а в селата е едва 4,5%.

Регистрираната **безработица** в община Чирпан за периода 2013-2015 се движи между 23% и 20% с тенденция на леко намаление. За сравнение, за страната за 2015 г. тази стойност е около 10%, а за област Стара Загора - около 9%, като Стара Загора е една от 9-те области, в които безработицата е по-ниска от средното и основен фактор за това е развитието на областния център.

Населените места формират равномерна мрежа от 1 град и 19 села Средната селищна гъстота (4,0 селища на 100 км²) е по-малка от тази за страната (около 4,8). Средното отстояние между населените места е около 4 км, което е добра предпоставка за формиране и функциониране на единна жизнена териториално-селищна среда. В града живеят 73% от населението на общината. Още 15% от населението живее в трите най-големи села – Зетово, Свобода и Гита. В останалите 16 по-малки села живее едва 12% от населението, като в 4 села населението е под 100 души и в едно от които няма население (0 души по данни на НСИ за 2014 г.). Делът на селското население показва тенденция на намаляване - от 30,3% през 2009 г. на 27% в края на 2014 г.

Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самозадоволяващ се производствен характер. В селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваща жизнената кариера на младите хора.

Транспортно-комуникационната мрежа в територията на общината е добре развита, с плътност 36,9 км на 100 км². През община Чирпан преминават важни пътни и железопътни трасета, като например, главната артерия София - Пловдив – Бургас. В непосредствена близост до източната граница на община Чирпан се намира пресечната точка на 3 европейски транспортни коридора – ЕТК № 8 (част от който е АМ „Тракия”), № 9 (част от който е пътят Русе - Кърджали - Маказа) и ЕТК № 4 (АМ „Марица”). С пускането в експлоатация на АМ „Тракия”, свързаността и достъпността на гр.Чирпан и общината като цяло, са подобрени значително. Този факт може и трябва да се превърне в реален фактор за развитие на общността. Общинската пътна мрежа е около 90 километра. Един от сериозните проблеми за общината е нейното лошо състояние.

Индустриалната база на местната икономика се свива. Същевременно, разнородните производства съумяват да отстояват сектор със структурно значение (20-30%). Оптимизъм вдъхват усилията за технологично обновяване и укрепване на ключовото машиностроително предприятие „Бъдещност” АД.

Селското стопанство заема основно място в икономиката на общината. Близо 280 хил. дка земеделска земя е базата за отглеждане на зърнени и техническите култури (пшеница, слънчоглед и памук), както и етерично-маслени култури. Много добро развитие има и при многогодишните овощни насаждения. Чирпан има благоприятни условия и установени традиции в отглеждането на лозя. Чирпан е с утвърдени позиции във винопроизводството. Институтът по полски култури е научна база и «инкубатор» за иновации. Разработил е редица устойчиви и продуктивни сортове пшеница, които се продават успешно на вътрешни и международни пазари.

Културно-историческото наследство на Чирпан е предпоставка за развитие на

алтернативни форми туризъм. Чирпан е родното място на велики български творци – поетът Пейо Яворов и художникът Никола Манев. Общината има и богата древна история. Това е видно от разкопките в местността Карасура – археологически обект, разположен североизточно от Чирпан, където са открити непрекъснати напластявания на културни слоеве от праисторическата епоха до Средновековието.

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

В резултат на проведения социално-икономически анализ се очертават няколко важни аспекта, които могат да се превърнат в двигатели за развитието на територията.

Основните физико-географски характеристики на територията на МИГ – Чирпан благоприятстват развитието на селското стопанство и са факторът, определящ предимно аграрния облик на община Чирпан. Преобладаващите високо плодородни почви – черноземни смолници са подходящи за отглеждане на пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед и памук. Канелено-горските почви са разположени на север от чернозем-смолниците и са подходящи за отглеждане на лозя, лавандула, бадеми, маслодайни, лекарствени, зърнено-хлебни и зърнено-фуражни. Хумусно-карбонатните са разположени в отделни петна, предимно в северната част на Общината, частично в с. Свобода, с. Малко Тръново. Подходящи са за лозя, орехи, бадеми и някои зърнени култури.

По-голямата част от територията на общината - 76% е заета от земеделски земи. По данни на ОСЗ за 2015 г. общият размер обработваеми земеделски площи, намиращи се землищата на 19 населени места от общината е 26 387 хектара. Отглежданите култури са предимно зърнено-житни – на площ от 13 213 ха (50,1 от обработваемите земи), маслодайни – 10 435 ха (39,5%), лозя – 760 ха (2,9%), етерично-маслени култури – 739 ха (2,8%), зеленчукови и овощни, съответно 159 и 76 ха.

Земеделието се разглежда като водещ отрасъл в стратегическите и планови документи за територията, като тази визия се споделя от представителите на всички групи заинтересовани страни. Необходимостта от повишаване конкурентоспособността на земеделските стопанства е идентифицирана в рамките на проучванията и анализите на територията и е необходима предпоставка за цялостното подобряване на икономическата конкурентоспособност на община Чирпан, в която селското стопанство има структуроопределящ характер. Това предполага и избора на Мярка 4.1. „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства”.

През 2015 г. земеделските стопани са 201 на брой. За сравнение, през 2009 г. земеделските стопани са 459 на брой. Тази тенденция не е свързана с намаляване размера на обработваемите земеделски площи, а единствено с оптимизиране броя на земеделските стопани. В тази връзка по под-мярка 4.1. "Инвестиции в земеделски стопанства" ще се насърчават и малките земеделски стопани, които в следствие на недостатъчно възможности за финансиране през предходния програмен период постепенно се отказват от земеделски дейности. Насърчаването на включването на малки земеделски стопани ще допринесе до повишаване на заетостта в сектор земеделие, подобрявайки икономическата устойчивост и резултатите на тези стопанства в чувствителните сектори на земеделието, включително биоземеделие (оползотворявайки почвено-климатичния комплекс в екологично чистата среда на общината).

Интензивното ползване на земята изисква специални грижи за поддръжка на състоянието и плодородието ѝ, вкл. предвид южното разположение на територията, климатичните промени и др., които са фактори за опустяване на земите. За устойчивото повишаване на конкурентоспособността на аграрния сектор и преодоляване на рисковете в земеделието е идентифицирана нуждата от повишаване на знанията и подобряване на уменията на земеделските стопани и на заетите лица в техните стопанства чрез постигане на подходящо ниво на техническо и икономическо обучение. В тази връзка в СВОМР е включена под-

мярка 1.1. на ПРСР, насочена към придобиване на знания и умения на земеделските стопани, които да допринесат за повишаване на тяхната конкурентоспособност и ресурсна ефективност и чрез които да подобрят екологичните показатели на стопанствата си, като същевременно допринасят за постигане на устойчивост в икономическото развитие на община Чирпан.

Общината утвърждава аграрния си облик, но поддържа екстензивно развитие, изнасяйки непреработени суровини вместо продукти с добавена стойност. Привличането на инвестиции в преработвателна индустрия (хранително-вкусова) е един от един от най-неоползотворените потенциали на територията на общината. Във връзка с ниско ниво на добавена стойност към земеделската продукция е необходима подкрепа за инвестиции в преработката и предлагането и/или развитието на селскостопанските продукти, което се определя като важен фактор за икономическо развитие и създаване на работни места. Подкрепата, насочена към преработка на земеделската продукция, ще осигури заетост с по-слабо изразен сезонен характер от колкото заетостта в земеделския сектор и за тази цел е СВОМР е включена по мярка 4.2 на ПРСР, която цели развитие на преработвателния сектор.

Високото ниво на безработица на територията предполага необходимостта от разнообразяване на местната икономика и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие. Инвестиционни дейности за развитие на разнообразни неземеделски икономически дейности от микропредприятия имат потенциал да разширят значително възможностите за заетост. Това е от особена важност за повишаването качеството на живот на населението, тъй като модернизирването и механизирването на дейностите в селското стопанство предопределя все по-ниска заетост в този сектор, която има сезонен характер. Потенциалът за развитието на неземеделски микропредприятия ще бъде оползотворен чрез избраната от ПРСР мярка 6.4. „Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности“. В анализа на заинтересованите страни, интересът към тази мярка е най-значителен и това е логично с оглед на факта, че именно неземеделските дейности могат да се превърнат в двигател за развитие и икономически растеж, създаващ устойчива заетост, която няма сезонен характер.

Публична инфраструктура

Повечето населени места, вкл. общинският център, страдат от множество дефицити по отношение на **благоустройството**. Дължината на **общинската пътна мрежа** с трайна настилка в община Чирпан е 93,3 км. Състоянието ѝ като цяло не е добро, което се явява един от значителните проблеми на територията на общината.

В общината функционират общо осем училища – едно Начално училище, пет Основни училища, едно средно общообразователно училище и Професионална гимназия по селско стопанство. Целодневните детски градини са четири на брой и едно обединено детско заведение. През учебната 2014/2015 г. в училищата са записани 1951 ученици, а в детските заведения – 714 деца. Материално-техническата база на **детските и учебните заведения** е в относително добро състояние. През периода 2011 – 2015 г., в три от четирите детски заведения е извършен основен ремонт. Неремонтирана е базата на ЦДГ „Снежанка“. В две от училищата е извършен основен ремонт на училищните столови (СОУ „П. К. Яворов“ и ОУ „Васил Левски“). Нужда от инвестиции в материално-техническата база имат всички ОУ, средното общообразователно училище и началното училище. Инвестициите, необходими за подобряване на базата на Професионалната гимназия са предвидени по ОПРР 2014 – 2020 г. Инвестициите в създаване, подобряване и разширяване на публичната инфраструктура в населените места, допустими за подпомагане по под-мярка 7.2 (ПРСР), избрана в Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан ще допринесат за подобряване средата и качеството на живот на населението и социалното сближаване на местната общност, както и за повишаване на инвестиционната атрактивност, което пряко ще повлияе за минимизиране

ефекта на дефицитите, идентифицирани в социално-икономическия анализ.

Културно-историческото наследство на Чирпан е предпоставка за развитие на алтернативни форми туризъм. Чирпан е родното място на велики български творци – поетът Пейо Яворов и художникът Никола Манев. Общината има и богата древна история. Това е видно от разкопките в местността Карасура – археологически обект, разположен североизточно от Чирпан, където са открити непрекъснати напластявания на културни слоеве от праисторическата епоха до Средновековието.

Най-важни културни обекти на територията на МИГ-Чирпан, много ценени от местното население, са:

- Историческият музей с експозиция къща „Пейо К. Яворов“. Музеят разполага с четири изложбени зали, фондохранилища и работни кабинети за отдели Археология, Етнография и История. Има оборудвано реставрационно ателие и етнографска зала. Разполага с над 10 000 музейни експоната. Експозицията къща „Пейо К. Яворов“ събира и съхранява оригинални документи, фотоси и предмети, свързани с дейността на Яворов и неговата епоха.
- Художествена галерия „Никола Манев“ – стара възрожденска къща, реставрирана и обзаведена с картини на известния чирпански художник.
- Изложбена зала „Георги Данчов – Зографина“, в която се провеждат музикални и литературни спектакли;
- Етнографска къща в с. Спасово, обявена за паметник на културата.

Неоползотвореният потенциал на територията на МИГ – Чирпан за развитие на туризма, е предпоставката за включване на под-мярка 7.5 на ПРСР, която цели насърчаване развитието на инфраструктура за отдиш и развитие на туризъм, чрез подкрепа на обекти на местното природно, културно и историческо наследство и туристическа инфраструктура.

Читалищата са много важна част от културния и обществен живот в населените места. Като културно средище, те често се явяват единствената възможност за разнообразяване живота на населението. Културната и просветна дейност е от първостепенно значение за съхраняване на традициите на територията, в тази връзка, тяхната дейност допринася за оживяване на селата. Сградният фонд на повечето читалищата не е в добро състояние, а инвестиции в неговото подобряване са допустими по под-мярка 7.2, което е една добра възможност за принос към основните културни институции от страна на СВОМР на МИГ – Чирпан. Културната и просветна дейност имат нужда от специфични инвестиции (закупуване на традиционни фолклорни костюми за самодейните колективи към Читалищата, които съхраняват местни фолклор и традиции, провеждане на събития, насочени към съхранение и опазване на местното нематериално, културно и природно наследство). Същевременно е идентифицирана и необходимост от въвлечането на младите хора в дейности по опознаване на местните традиции, опазване на нематериално културно наследство и насърчаване на екологичната култура за опазване на природното наследство. Дейности, насочени към постигане на тези цели са „меките мерки“, предвидени по Мярка, съответстваща на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие - „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан“. Тя предвижда финансирането на проекти, насочени към съхраняване на местната идентичност, култура и природното наследство, които ще допълнят резултатите от инвестициите по под-мярка 7.5. Различното в предвидената мярка е, че по нея няма да се подкрепят инвестиционни дейности за изграждане, реконструкция, ремонт на обекти, а само „меки мерки“ в областта на нематериалното, културно и природно наследство и местните традиции. Мярката ще допълни резултатите от дейностите за подобряване качеството на живот на населението, както и за развитие на туризма и ще допринесе за сплотяване на местната общност и

съхранение на нейната идентичност.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

В периода на подготовка на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан за периода 2016 – 2020 г. е извършено Проучване на заинтересованите страни за участие при създаването и реализацията на Стратегията за ВОМР на МИГ-Чирпан, приложено към настоящата стратегия. Специфичните цели на анализа са идентифициране на заинтересованите страни, описание и анализ на техния опит, очаквания и потребности, интерес и готовност за участие в разработването и прилагането на стратегията; определяне на основните заинтересовани страни за включване в партньорството и включване като бенефициенти по мерките, формулиране на препоръки.

За идентифициране на групите заинтересовани страни бяха формулирани следните **критерии**:

1. Да са местни за територията на МИГ-Чирпан – имат седалище в територията и обхватът на дейността им е територията на община Чирпан, и
2. Да имат общ/съвпадащ косвен или пряк интерес от прилагането на Стратегията за ВОМР, като:
  - а) свързани са с реализирането на целите на Стратегията за ВОМР, като се ползват косвено от прилагането на проектите (чрез подобрената среда, по-качествени услуги, работни места и т.н.). или
  - б) са потенциални преки бенефициенти по Стратегията.

На база критериите заинтересованите страни се разглеждат в следните **две категории**:

1. Заинтересовани страни за участие в партньорството

Всички заинтересовани страни. Това са всички групи, съответстващи на критериите – за които е идентифициран пряк или косвен интерес от осъществяване на Стратегия за ВОМР на територията на МИГ-Чирпан, активни на територията, ангажирани с местното развитие и значими за партньорството, независимо дали са потенциални бенефициенти по Стратегията.

2. Потенциални бенефициенти

измежду заинтересованите страни за участие в партньорството - потенциално избираеми като бенефициенти по стратегията и е регистриран значим интерес от тяхна страна в тази насока.

Въз основа на проведените проучвания са идентифицирани 11 групи заинтересовани страни от публичен, стопански и нестопански сектор, както следва:

ПУБЛИЧЕН СЕКТОР
1. Община - органи на местната власт и местното самоуправление (общински съветници, общинска администрация, кметове на населени места и кметски наместници)
2. Публични културни институции (Исторически музей Чирпан с музейна експозиция Къща Пейо К. Яворов)
3. Публични образователни и здравни институции - учебни заведения от системата на основното и средното образование (училища и професионални гимназии) и детски градини, детски ясли, публични здравни заведения
СТОПАНСКИ СЕКТОР
4. Земеделски производители и стопани (ЕТ, ООД, кооперации)
5. Микропредприятия (извън сектор земеделие)
6. Малки и средни предприятия (извън сектор земеделие)
7. Регистрирани по Закона за занаятите физически лица
НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР
8. Нестопански организации (сдружения, регистрирани по ЗЮЛНЦ в областта на културата, спорта, околната среда и др., вкл. училищни настоятелства)

9. Читалища (регистрирани по ЗНЧ)
10. Местни поделения на религиозни общности, регистрирани по Закона за вероизповеданията
11. Физически лица (вкл. представители на неформални клубове и групи, общественици, самодейци и др.)

По отношение на **потребностите и очакванията** на заинтересованите страни, Финалната оценка на СМР изтъква, че от направеното за нейните цели проучване се регистрира засилен интерес за кандидатстване с проекти. Анкетите и беседите, проведени за целите на настоящия анализ, потвърждават този извод. Нещо повече, голям брой потенциални бенефициенти, особено сред представителите на микропредприятията, подчертават в беседите значението на местната стратегия.

От анкетата и беседите с представители на заинтересованите страни се очертава и цялостната визия сред всички групи по отношение на приоритетните области и кандидати за финансиране, която е в унисон с отразения във Финалната оценка на СМР 2007-2013 интерес към различните мерки. Най-често посочваните като приоритетни направления за финансиране са **подкрепата за неземеделски дейности, възстановяване на природно и културно наследство и обновяване на населените места, както и инвестициите в земеделските стопанства**. Респективно, **неземеделските фирми, земеделски производители и общината, както и нестопанските организации се припознават и като приоритетни групи бенефициенти**.

Цялото проучване на заинтересованите страни е представено в Приложение към настоящата стратегия. В таблицата по-долу е направено **групиране на заинтересованите групи, което пряко отразява идентифицираните техни нужди и интерес и съответствието с избраните мерки в стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан:**

Сектор/ заинтересована страна	Идентифицирани нужди и интерес	Избрана мярка в стратегията за ВОМР
Публичен		под-мярка 7.2 (ПРСР) под-мярка 7.5 (ПРСР) под-мярка 1.1 (ПРСР)
Община Чирпан - органи на местната власт и местното самоуправление (общински съветници, общинска администрация, кметове на населени места и кметски наместници)	Необходимост от достъп до допълнителни ресурси за осъществяване на дейности за развитие на територията – най-вече изграждане и поддържане на различни видове инфраструктура. ЗС акцентират върху продължаващо облагородяване на облика на населените места, дообезпечаване с необходимото офис оборудване. Кметовете на населените места поставят акцент върху необходимостта от повече проекти извън общинския център за подобряване на средата - рехабилитация на зелени площи/паркове, изграждане на детски площадки, обществени спортни съоръжения, рехабилитация на централна част, на сградите на кметствата; рехабилитация на транспортна инфраструктура; туристически маршрути, които да се възползват както от наличното културно наследство; изграждане на информационен център.	Идентифицираните нужди съответстват на допустимите дейности по под-мярка 7.2 (ПРСР) под-мярка 7.5 (ПРСР), за които община Чирпан е допустим бенефициент
Публични културни институции (Исторически музей Чирпан с музейна експозиция Къща Пейо К. Яворов)	Потребностите са свързани основно с поддържането и подобряване на експозициите, но музеят няма опит с проекти по СМР и не разполага с необходимите самостоятелност и собствени ресурси, като очакванията са потребностите да бъдат финансирани от общината, било то по линия на общинския бюджет или по проекти. Очакванията към	Музеят е културна организация (общинска собственост). Подобряването на експозициите на музея е допустимо по

	Стратегията по ВОМР са свързани с по-общ принос към съхраняването и развитието на културното наследство на територията. Тези фактори обуславят по-нисък интерес и готовност за участие.	под-мярка 7.5 на ПРСР
Публични образователни и здравни институции - учебни заведения от системата на основното и средното образование (училища и професионални гимназии) и детски градини, детски ясли, публични здравни заведения	Учебни заведения от системата на основното и средното образование - нужда от инвестиции в материално-техническата база имат всички ОУ, средното общообразователно училище и началното училище, в т.ч. потребности от закупуването на нова техника и оборудване, облагородяване и оформление на училищни дворове.	Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение е допустима дейност по под-мярка 7.2 на ПРСР, с допустим бенефициент община Чирпан
	Детски градини - През периода 2011 – 2015 г, в три от четирите детски заведения е извършен основен ремонт. Неремонтирана е базата на ЦДГ „Снежанка“.	
	Професионални гимназии - ПГ по СС е собственост на МЗХ, допустима по ОС 3 на ОПРР. Опитът на гимназията в провеждане на обучителни курсове за земеделски стопани се явява предпоставка за очаквания интерес към мерки за обучения в областта на селското стопанство	Под-мярка 1.1 на ПРСР подкрепя дейности за професионално обучение и придобиване на умения, което е насочено към подпомагане на земеделските стопани за повишаване на тяхната конкурентоспособност и ресурсна ефективност, подобряване екологичните показатели на стопанствата.
	Институт по полски култури - ИПИ извършва научноизследователска, научно-приложна и производствена дейност в областта на растителната селекция, агротехника и растителна защита при основни полски култури и поддържане на семепроизводство на памук и твърда пшеница. Институтът има програмна акредитация за обучение за придобиване на образователна и научна степен “Доктор” по научна специалност “Селекция и семепроизводство на културните растения”, ”Растениевъдство” и „Общо земеделие”. Извършва информационно-консултантска дейност за научно обслужване на фермерите.	
	Публични здравни заведения - Многопрофилна болница за активно лечение – Чирпан	В стратегия за ВОМР не се избират мерки, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи инвестиции в инфраструктура за здравеопазване
Стопански		мярка 4.1, под-мярка 4.2, мярка 6.4 (ПРСР)
Земеделски производители и стопани (ЕТ, ООД, кооперации)	Основните потребности в рамките на тази група са свързани с продължаващо развитие и модернизиране на бизнеса. По-специален интерес е регистриран към: закупуване на земеделска техника и прикачен инвентар; създаване на трайни насаждения; засилен интерес към	Мярка 4.1 е насочена към подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства. Под-мярка 6.4

	<p>земеделски инвестиции като цяло. Наличен интересът към диверсификация към неземеделски дейности, по-слаб в сравнение със земеделския интерес.</p> <p>Идентифициран е и интерес към добавяне на стойност към земеделската продукция, чрез създаване на преработвателно предприятие.</p>	<p>подкрепя диверсификацията към неземеделски дейности с бенефициенти малки земеделски стопани.</p> <p>Под-мярка 4.2 подкрепя инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти.</p>
Микропредприятия (извън сектор земеделие)	<p>Представителите на микрофирмите демонстрират изключително висок интерес. Насоките, в които се формулират проектни идеи в рамките на групата, са разнообразни, с оглед разнообразието на предмета на дейност на фирмите. Конкретни нужди и очаквания за публична подкрепа за неземеделски дейности са посочвани от ЗС, както следва:</p> <p>Закупуване на оборудване за неземеделска дейност: <i>Оборудване за производство на хлябни/тестени изделия; Транспортно средство; Оборудване за автосервизна дейност; Оборудване за винарна; Оборудване на магазин за хранителни стоки; Оборудване на цех за метални конструкции; Машины и ремонтни дейности за подобряване условията на труд;</i></p> <p>Нова неземеделска дейност - <i>Къща за гости; Фитнес зала; Фризьорски салон; Малък цех за кабели; Шивашко ателие; Конюшня за коне за туристическа дейност; Заведение за хранене</i></p>	<p>Под-мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ финансира проекти за развитие на неземеделски дейности. По-голямата част от нуждите на микропредприятията са допустими за финансиране по под-мярката.</p>
Малки и средни предприятия (извън сектор земеделие)	<p>Малките и средни предприятия на територията на МИГ-Чирпан се характеризират със слаб интерес към СМР 2007-2013. Не се наблюдават предпоставки за засилване на интереса, което се потвърждава от проведените срещи и анкети. Доколкото МСП имат интерес към разработване на проекти, се очаква по-скоро да се насочат към директно кандидатстване по ОП „Иновации и конкурентоспособност“.</p>	<p>Няма избрани мерки в стратегията.</p>
Регистрирани по Закона за занаятите физически лица	<p>Тази група не е многобройна и не е консолидирана като самостоятелен интерес. Няма значимо представени от активни лица традиционни занаяти. Не са налице ясно артикулирани очаквания и интерес към участие в МИГ и прилагане на Стратегия за ВОМР, готовността в групата като цяло се оценява като ниска. Изключения представляват няколко фризьори, които демонстрират значителен интерес и имат конкретни проектни идеи за</p>	<p><i>При интерес биха могли да участват по под-мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“</i></p>

	развитие на бизнеса – ремонт/оборудване за салони.	
Нестопански		под-мярка 7.2; мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан”
Нестопански организации (сдружения, регистрирани по ЗЮЛНЦ в областта на културата, спорта, околната среда и др., вкл. училищни настоятелства)	В тази група са включени активни организации предимно в сферата на културата и различни видове спорт, училищните настоятелства, както и туристическото и ловно-рибарското дружество. В областта на опазване на околната среда и природата секторът е по-слабо представен. Интересът и очакванията към Стратегията за ВОМР са значителни, основно в областта на културните дейности и опазване и развитие на културното наследство, както и спортните дейности. Училищните настоятелства представляват основна възможност, в допълнение към общината, за финансиране по линия на Стратегията за ВОМР на дейности, свързани с подобряване на средата в училищата и детските градини, както и за прилагане на иновативни дейности, свързани с обогатяване на учебния процес в областта на културата и природата, каквито са предвидени в мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан“	Дейностите са допустими по мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан” с включени НПО
Читалища (регистрирани по ЗНЧ)	Читалищата са много важна част от културния и обществен живот в населените места. Културната и просветна дейност е от първостепенно значение за съхраняване на традициите на територията, в тази връзка, тяхната дейност допринася за оживяване на селата. Сградният фонд на повечето читалищата не е в добро състояние. Културната и просветна дейност имат нужда от специфични инвестиции (закупуване на традиционни фолклорни костюми за самодейните колективи към Читалищата, които съхраняват местни фолклор и традиции, провеждане на събития, насочени към съхранение и опазване на местното нематериално, културно и природно наследство).	Инвестиции в подобряване сградния фонд на Читалищата са допустими по под-мярка 7.2, с бенефициент община Чирпан (сградите са общинска собственост). Дейности - „меките мерки“, насочени към специфичните потребности са предвидени по Мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и

		опазване на културното и природното наследство на община Чирпан” с включени Читалища като допустими бенефициенти
Местни поделения на религиозни общности, регистрирани по Закона за вероизповеданията	Основните изразени от представителите потребности и проблеми са свързани със състоянието на сградите на някои храмове (напр. Винарово, Гита, Малко Тръново, Целина). Въпреки наличието на известен интерес, индикиран по време на срещите от няколко църковни настоятелства, налице са много проблеми, свързани със съдебна регистрация, собственост върху имотите, върху които биха се извършвали потенциалните дейности, необходимост от сложни съгласувателни процедури с по-висшестоящи структури – които правят тяхната готовност за участие в прилагането на Стратегията ниска и рискована. При решаване на изброените проблеми биха се насочили към под-мярка 7.6 на ПРСР.	Не са избрани мерки
Физически лица (вкл. представители на неформални клубове и групи, общественици, самодейци и др.)	Групата е изключително нехомогенна и може да включва: членове на неформални клубове, обединяващи физически лица с общ интерес по определен признак – напр. пенсионерски клубове, дамски клубове и др. ; собственици на земеделски и неземеделски земи и горски територии; отделни физически лица, определящи се и/или припознати като общественици или самодейци, и други. Няма заявен интерес и идентифицирани потребности, основни да се възползват като косвени ползватели на някои от резултатите от прилагането на стратегията за BOMP.	Не са избрани мерки

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

SWOT анализа на територията на МИГ - Чирпан оценява въздействието на външните фактори на околната среда в която функционира общината и това на нейните вътрешни фактори. Влиянието на средата очертава благоприятните възможности за нейното развитие и потенциалните заплахи, които тя ще изпитва от страна на неблагоприятните фактори. Изведените от анализа силни и слаби страни, идентифицираните възможности и заплахи пред развитието са взети в предвид и служат за отправна точка при разработване на стратегическата рамка на стратегията за BOMP на МИГ-Чирпан.

СИЛНИ СТРАНИ (вътрешни фактори)	СЛАБИ СТРАНИ (вътрешни фактори)
<ul style="list-style-type: none"> Много добри природни условия за развитие на земеделие – специално растениевъдство. Относително диверсифицирана и устойчива отраслова структура на местната икономика, включваща три основни сектора. Наличие на значителен брой бенефициенти 	<ul style="list-style-type: none"> Висок и нарастващ коефициент на възрастова зависимост – значителни дялове население, нуждаещо се и зависимо от социални и здравни услуги. Влошена образователна и квалификационна структура, повлияна от етническата структура.

– както земеделски производители, така и неземеделски микропредприятия, голяма част от които притежават необходимия капацитет, за да гарантират успешно прилагане на Стратегията.

- Наличие на изграден капацитет в публичния и частния сектор за осигуряване на инвестиции чрез проекти с европейско финансиране.
- Наличие на образователни и изследователски институции в аграрния сектор.
- Близък достъп до АМ Тракия и АМ Марица.
- Липса на сериозни екологични проблеми, които пряко застрашават живота на населението или причиняват крайни и трайни последици.
- Основни предпоставки за развитие на специализиран винен туризъм.
- Наличие на културни традиции; нагласата на местното население за тяхното поддържане и развитие и обогатяване.
- Нагласа на местното население за развитие на различен вид общностни дейности, свързани с отход, спорт, забавления.

- Недостатъчна диверсификация на културите в растениевъдството, което представлява риск за изтощаване на почвения ресурс и увеличен риск от големи загуби, причинени от климатични, фитосанитарни или др. причини.
- Недобро състояние на напоителните системи и съоръжения и ограничени поливни площи, което възпрепятства развитието на зеленчукопроизводство и др.
- Недобра общинска пътна инфраструктура.
- Недостатъчно добър облик на населените места в територията.

ВЪЗМОЖНОСТИ (външни фактори)

- Подобряване на квалификационната структура чрез обучение и заетост в земеделието.
- Достъп на територията – община Чирпан, до европейско финансиране – възможности за развитие на инфраструктура, социални услуги и бизнес в различни икономически сектори, включително създаване на устойчива структура от микропредприятия.
- Възможност за развитие на икономически дейности, осигуряващи добавена стойност на селскостопанските продукти, основно чрез преработка и развитие на хранително-вкусовата промишленост и др.
- Основните сектори на местната икономика могат да бъдат подпомагани по ПРСР и Стратегията по BOMP.
- Развитие и благоустройство на места във и извън населените места за провеждане на културни, спортни и др. изяви, които ще съхраняват и развиват културните традиции чрез ПРСР и Стратегията за BOMP.
- Възможност за оптимизиране на инвестициите чрез приоритизирането им към населените места с категория 2, 5 и 6 за

ЗАПЛАХИ (външни фактори)

- Труден достъп до свободни средства за стартиране и съ-финансиране на проекти.
- Обезлюдяване на селата от категория 7 и 8 за комплексно развитие и промяна в селищната структура в средносрочен и дългосрочен план.
- Глобализация на икономиката – навлизане на външни стоки, които увеличават конкурентния натиск и изисква висока конкурентоспособност на местната икономика.
- Климатични промени – повишена уязвимост от наводнения, засушавания и др. и необходимост от адаптация.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:

На територията на община Чирпан **няма изявени уязвими и малцинствени групи**. Въпреки това, групи в риск от гледна точка на социален статус, заетост, лица с увреждания има на територията на всяка община. В тази връзка, при разработването на стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан са изследвани основните рискови групи на територията на общината и техните потребности, за удовлетворяването на които може да допринесе стратегията за ВОМР. Настоящата стратегия за ВОМР има за цел да окаже въздействие върху цялата територия и население, като в тази връзка се извърши преглед на общинските секторни политики в областта на социалните услуги, дефинирана въз основа на Общински анализ на социалната и демографска ситуация и оценка на потребностите в община Чирпан, извършен през месец декември 2015 г. Въз основа на анализа е разработен и общинският план за развитие на социалните услуги. Анализът показва, че всички рискови групи са обхванати от социални услуги в домашна среда и общността, вкл. от резидентен тип, а по отношение на идентифицираните дефицити са предвидени мерки за тяхното преодоляване. Стратегията за ВОМР ще допринесе за подобряване средата и качеството на живот на населението на община Чирпан, в т.ч и на рисковите, съгласно социалната политика групи:

❖ **Деца с увреждания отглеждани в семейство, или деца отглеждани в семейства в риск**

Всички инфраструктурни проекти в рамките на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан ще бъдат реализирани в съответствие със ЗУТ и условията за осигуряване на достъп за лица с увреждания, като по този начин стратегията ще допринесе за подобряване на условията и качеството на живот на децата с увреждания. В предвидената мярка „Възстановяване и опазване на културното и природно наследство на община Чирпан“ са включени дейности, насочени към всички ученици и младежи, в т.ч. уязвимите деца от рисковите групи. Ще бъдат насърчавани проекти, които включват уязвими и малцинствени групи, като по този начин ще се допринесе за интеграцията на децата в обществото и социалното им приобщаване.

❖ **Безработни лица**

По-голямата част от проектите в обхвата на СЦ 1 „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“ на стратегията за ВОМР на МИГ-Чирпан са насочени към повишаване на заетостта на населението, чрез създаване на нови работни места.

❖ **Възрастни с увреждания и стари хора - самотно живеещи в семейна среда**

Всички проекти от стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан, насочени към подобряване на публичната инфраструктура пряко ще повлияят върху подобряване на качеството и средата на живот на възрастните хора с увреждания и на самотно живеещите стари хора. Разнообразяването на културния и социален живот в общината чрез мярката, насочена към възстановяване и опазване на културното и природно наследство на община Чирпан, в която са включени дейности за създаване на различни културни събития, ще окаже пряко въздействие върху подобряване качеството на живот на хората.

❖ **Хора и общности в неравностойно социално положение**

- непълнолетни, самотни родители
- хора с основно и без образование

❖ **Етнически общности:** българската етническа общност е най-многобройната. При нея съществува риск главно за хората с увреждания и възрастните самотно живеещи, особено в по-малките населени места.

За ромската етническа общност са характерни липса или ниско образование, висок процент на трайно безработни лица и цели семейства, липса на трудови навици и желание за постоянна работа, многодетни и непълни семейства, липса и изключително лошо състояние на жилищния фонд, липса на трудов стаж и пенсии, висок процент на negliжирани и отпаднали от образователната система деца, висока раждаемост сред малолетни и непълнолетни, основна рискова среда за изоставени деца.

Така дефинираните рисковите групи са обхванати от системата от социални услуги.

Конкретно насочени дейности към рисковите групи в Стратегията за ВОМР няма, тъй като никоя от тях няма характер на изявена уязвима група. Въпреки това стратегията ще допринесе за повишаване качеството и средата на живот на цялото население, в т.ч. рисковите групи. За някои от потребностите на рисковите групи, Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан ще има пряко значение, тъй като ще допринесе за подобряване средата и качеството на живот на населението. Инвестиционните проекти за подобряване на публичната инфраструктура ще включват мерки за подобряване на достъпността за хора с увреждания, които са основна рискова група. В стратегията е предвидена мярка за курсове и обучения на земеделски стопани и заетите в техните стопанства. Сред заетите има хора от ромската малцинствена група, за която е характерно ниско ниво на образование, тези хора ще имат възможност да получат по-добра квалификация, което неминуемо ще доведе до повишаване качеството им на живот. По включената в стратегията мярка „Възстановяване и опазване на културното и природно наследство на община Чирпан“ ще могат да се реализират дейности и инициативи, които ще увлекат младежи от всички етнически общности, което пряко ще повлияе за социалното приобщаване на младежите от всички етнически общности.

Важен принос към общинските секторни политики в областта на социалните услуги ще имат всички проекти в рамките на Стратегическа Цел 1 „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“, Приоритет 2 „Разнообразяване и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“, тъй като ще бъдат насочени към създаване на инвестиционни инициативи в различни сектори, което ще създаде нови работни места на територията на МИГ-Чирпан, от които ще може да се възползва населението, без значение на етническата му и социална принадлежност.

Изпълнението на избраните цели в стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан ще допринесе за подобряването на качеството и средата на живот на цялото население на общината, в това число всички социални рискови и етнически групи.

4. Цели на стратегията:

Прилагането на подхода ВОМР се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за ВОМР, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десеграция и деинституционализация. В тази връзка, настоящата стратегия за ВОМР на МИГ – Чирпан е разработена изцяло въз основа на местните потребности и потенциал, изведени в следствие на проведените проучвания (социално-икономическо и анализ на заинтересованите страни) и в съответствие с:

Следните цели на подхода ВОМР:

- *насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността;*
- *интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, включително дейности за превенция и*

управление на риска и за използване потенциала на културното наследство;

- фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката;
- насърчаване на устойчивата и качествената заетост и подкрепа за мобилността на работната сила;
- повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности и устойчиво производство на аквакултури;
- подобряване на качеството на образованието и повишаване квалификацията на населението.

Специфичните цели на ЕЗФРСР:

- развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес;
- развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес;
- развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията като основа за териториално развитие;
- развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер;

Изхождайки от целите на подхода ВОМР и ЕЗФРС, въз основа на характеристиката на територията, местните потребности, интерес и очаквания, Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ – Чирпан за периода 2016 – 2020 г. е насочена към главната цел **„Устойчиво и балансирано икономическо развитие на територията и подобряване средата и качество на живот на местната общност“**, за чието изпълнение са дефинирани две основни цели, за постигането на които са разработени конкретни приоритети за развитие:

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

„Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“

Първата стратегическа цел (СЦ) е насочена към развитие на структуроопределящия сектор в община Чирпан – аграрният сектор. Селското стопанство заема основно място в местната икономика, земеделските земи представляват 77% от територията на общината, а 65% от тях са обработваеми площи. Земеделието се разглежда като водещ отрасъл в стратегическите и планови документи за територията, като тази визия се споделя от представителите на всички групи заинтересовани страни. За постигане на устойчиво икономическо развитие на територията е необходима подкрепа, насочена към преработка на земеделската продукция, което ще осигури заетост с по-слабо изразен сезонен характер от колкото заетостта в земеделския сектор. В тази връзка, първият приоритет за развитие на територията на МИГ – Чирпан е насочен именно към развитие на селското стопанство:

СЦ 1 обхваща два приоритета:

- ✓ **Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на стойност към земеделските продукти.**
- ✓ **Приоритет 2: Разнообразяване на местната икономика и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие.**

Приоритетът е насочен към насърчаване на инвестиционни дейности за развитие на разнообразни неземеделски икономически дейности от малки предприятия. Този приоритет е

от особена важност за създаването на работни места и повишаването качеството на живот на населението, тъй като модернизиранието и механизиранието на дейностите в селското стопанство предопределя все по-ниска заетост в този сектор, която има сезонен характер. Развитието на неземеделски предприятия ще доведе до разширяване възможностите за заетост за населението и ще допринесе за повишаването качеството на живот на местната общност.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

„Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство“

Втората стратегическа цел (СЦ2) е насочена към подобряването на малка по мащаби инфраструктура в населените места, включително публична инфраструктура за отдых и туристическа информация и подобряването и съхраняване на местната идентичност – местното културно, природно наследство и традиции.

- ✓ ***Приоритет 1: Създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдых, спорт и развитие на туризма.***

Подобряването на техническа инфраструктура е в основата на създаването на оптимална жизнена среда и повишаване на привлекателността за бизнес и инвестиции. Инвестициите в публичната инфраструктура са от особена важност за съживяването на населените места, най-вече извън общинския център, тъй като анализаът на заинтересованите страни показва интерес към развитие на икономически дейности в някои от населените места, което ще даде възможност за тяхното оживяване. Територията има неоползотворен потенциал за развитие на туристическия сектор и инвестициите в това направление допълнително ще допринесат за съживяване на територията.

- ✓ ***Приоритет 2: Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство.***

Местната идентичност, традициите, културата и природното наследство могат да бъдат определени като едни от най-силно изразените сравнителни предимства на територията. Инвестициите в културното и природно наследство ще допълнят резултатите от дейностите за подобряване качеството на живот на населението, както и за развитие на туризма и ще допринесат за сплотяване на местната общност и съхраняване на нейната идентичност. От особена важност за този приоритет са младите хора и въвличането им в дейности по опознаване на местните традиции, опазване на материалното и нематериално културно наследство, както и насърчаване на екологичната култура за опазване на природното наследство.

Хоризонтална цел към Стратегията за BOMP:

„Ефективното изпълнение на стратегията за BOMP и дейности за популяризирането и“

Целта е насочена към запазване на съществуващия и изграждане на допълнителен капацитет за успешно изпълнение на стратегията за водено от общностите местно развитие. В рамките на тази цел ще се повиши информираността за подхода сред местната общност, ще се увеличат уменията на по-широк кръг местни лидери за изпълнение на проекти. По-активното участие в процеса на прилагане на стратегията на различни заинтересовани страни от местната общност ще допринесе ефективното изпълнение на цялостната стратегия на МИГ - Чирпан и за постигане на положителни промени на територията на местната инициативна група – община Чирпан.

4.2. Специфични цели:

За реализирането на приоритетите за развитие, в стратегическата рамка на Стратегията за BOMP на МИГ – Чирпан са дефинирани шест специфични цели, пряко насочени към

реализирането на двете стратегически цели на стратегията, както следва:

За постигане на *Стратегическа Цел 1 „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“*:

- *Подобряване ефективността на земеделските стопанства и повишаване на знанията и уменията на заетите в сектор земеделие;*
- *Повишаване на нивото на добавяне на стойност към земеделските продукти;*
- *Насърчаването на инвестиционните дейности за създаване на заетост извън сектор земеделие и диверсификацията на местната икономика;*

За постигане на *Стратегическа Цел 2 „Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство“*:

- *Подобряване на средата и качеството на живот на населението чрез инвестиции в публична инфраструктура;*
- *Създаване на условия за развитие на туризма;*
- *Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на нематериалното културно и природно наследство.*

За постигане на хоризонталната цел към *Стратегията за ВОМР „Ефективното изпълнение на стратегията за ВОМР и дейности за популяризирането и“*:

- *Запазване на съществуващия и изграждане на допълнителен капацитет за успешно изпълнение на стратегията за водено от общностите местно развитие.*

Всяка специфична цел е обвързана с приоритетите за развитие на територията и се основава на местните потребности и потенциал. Конкретната обвързаност между основните цели, приоритети и специфични цели за реализация на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан е представена в т. 5 на настоящата част.

ЦЯЛОСТНА СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА:

Стратегическа цел 1		
Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности		
Приоритет 1		Приоритет 2
Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на стойност към земеделските продукти		Разнообразяване и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие
Специфична цел 1	Специфична цел 2	Специфична цел 1
Подобряване ефективността на земеделските стопанства и повишаване на знанията и уменията на заетите в сектор земеделие	Повишаване на нивото на добавяне на стойност към земеделските продукти	Насърчаването на инвестиционните дейности за създаване на заетост извън сектор земеделие и диверсификацията на местната икономика
Под-мярка 1.1: „Подкрепа за дейности за професионално обучение и придобиване на умения“	Под-мярка 4.2: „Подкрепа за инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти“	Мярка 6.4. Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности
Мярка 4.1. Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства		

Стратегическа цел 2		
Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство		
Приоритет 1 Създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдих, спорт и развитие на туризма		Приоритет 2 Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство
Специфична цел 1 Подобряване на средата и качеството на живот на населението чрез инвестиции в публична инфраструктура	Специфична цел 2 Създаване на условия за развитие на туризма	Специфична цел 1 Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на нематериалното културно и природно наследство
Под-мярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	Под-мярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура	Мярка, която не е включена в ПРСР и Регламент 1305/2013, но съответства на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие: Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на нематериалното културно и природно наследство на община Чирпан
Хоризонтална цел към Стратегията за ВОМР: <i>Ефективното изпълнение на стратегията за ВОМР и дейности за популяризирането и</i> Под-мярка 19.4 Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие		
4.3. Характеристики на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация:		
<p>В резултат на проведения социално-икономически анализ се очертават няколко важни аспекта, които могат да се превърнат в двигатели за развитието на територията. На първо място, това е наличието на значителен интерес сред местната общност към разнообразяване на местната икономика, която има изразен аграрен характер с дейности извън сектор земеделие, което ще доведе до осигуряване на заетост на част от икономически активното население. На второ място е потенциала за развитие на сектор земеделие, в т.ч. добавяне на стойност към земеделските продукти. На следващо място, инвестициите за развитие на туристическа инфраструктура и за опазване и популяризиране на културното и природно наследство могат да бъдат основа за развитие на туристическия сектор и да създадат условия за социално сближаване.</p> <p>Реализацията на потенциала на територията, трябва да се преследва при минимизиране на влиянието на слабите и страни, които са значителни и промяната им ще изисква относително високи равнища на инвестиции. Като основни фактори, които се явяват лимитиращи за развитието на територията, могат да се очертаят:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Негативни демографски тенденции;</i> ▪ <i>Лоша образователна структура на работната сила (50% без професия);</i> ▪ <i>Нисък дял на преработените селскостопански суровини;</i> ▪ <i>Липса на привлекателни работни места за задържане на младите;</i> ▪ <i>Подчертан дисбаланс „център – периферии, град - села” с всички негативни последици;</i> 		

- *Неоползотворен туристически потенциал, липса на цялостни туристически продукти;*
- *Ниско ниво на благоустроеност на селищните среди;*
- *Лошо състояние на общинската пътна мрежа, затруднена достъпност в перифериите;*
- *Продължителни високи нива на безработица, ниски доходи, свито потребление;*
- *Високи и увеличаващи се нива на възрастова зависимост – претоварена система на социалните услуги;*

Настоящата стратегия за ВОМР на МИГ – Чирпан, отчита всички лимитиращи фактори и слаби страни на територията и търси баланс за въздействие върху тях, чрез подпомагане на секторите, имащи отношение към политиките на ЕЗФРСР. Всички избрани мерки в стратегията ще допринесат пряко или непряко за разгръщане на потенциала на територията на МИГ – Чирпан. За принос към преодоляване на слабите страни, въздействие ще окажат следните области на интервенции, заложи в стратегията за ВОМР – Чирпан:

- *Инвестициите в създаване, подобряване и разширяване на публичната инфраструктура в населените места, допустима за подпомагане по под-мярка 7.2 (ПРСР), избрана в Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан ще допринесат за подобряване средата и качеството на живот на населението и социалното сближаване на местната общност, както и за повишаване на инвестиционната атрактивност, което пряко ще повлияе за минимизиране ефекта на следните слаби страни, идентифицирани в социално-икономическия анализ:*
  - ✓ *ниско ниво на благоустроеност на селищните среди;*
  - ✓ *лошо състояние на общинската пътна мрежа, затруднена достъпност в перифериите*
  - ✓ *насърчаването на инвестициите извън общинския център ще намали дисбаланса „център – периферии, град - села”, водещ значителни негативни последствия;*
  - ✓ *неоползотворения туристически потенциал ще бъде насърчен по под-мярка 7.5 на ПРСР и мярката, съответстващата на целите на Регламент 1305/2013 г., насочена към съхраняване на местната идентичност и опазване на културното и природно наследство;*

Инвестициите в частния сектор – земеделски и неземеделски, които ще бъдат финансирани по под-мярка 1.1, 4.1, 4.2 и 6.4 ще допринесат за подобряване на конкурентоспособността и развитие на икономическия сектор в общината, като това ще допринесе за преодоляване на следните слаби страни:

- ✓ *инвестициите в икономиката, ще допринесат, макар и непряко за намаляване на негативни демографски тенденции;*
- ✓ *лоша образователна структура на работната сила е проблем, към който стратегията няма пряко отношение, но финансирането на обучения в областта на селското стопанство по под-мярка 1.1. ще повиши знанията на заетите в техните стопанства, част от които попадат в групата на нискоквалифицираното население (предимно от ромски произход);*
- ✓ *под-мярка 4.2 ще допринесе за увеличаване на дела на преработените селскостопански суровини;*
- ✓ *една част от проектите, които ще се реализират по мерките, подпомагащи частния сектор ще включват осигуряване на нови работни места за икономически активното население, което ще допринесе за задържане на младите и намаляване на безработицата;*

Конкретните възможности за развитие, които ще бъдат оползотворени чрез стратегията

са:

- Подобряване на квалификационната структура чрез обучение и заетост в земеделието.
- Достъп на територията до европейско финансиране – възможности за развитие на инфраструктура, социални услуги и бизнес в различни икономически сектори, включително създаване на устойчива структура от микропредприятия.
- Развитие на икономически дейности, осигуряващи добавена стойност на селскостопанските продукти, основно чрез преработка и развитие на хранително-вкусовата промишленост и др.
- Подпомагане на основните сектори на местната икономика.
- Развитие и благоустройство на населените места, провеждане на културни, спортни и др. изяви, които ще съхраняват и развиват културните традиции чрез стратегията по ВОМР.

Допринасяйки за решаване на проблемите на територията е логична и обвързаността на стратегическата рамка на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан с общинските политики за устойчиво развитие, дефинирани в Общинския план за развитие на община Чирпан за периода 2014 – 2020 г.

Съответствието на стратегията за ВОМР с общинския план за развитие са представени в следващата таблица:

Общински план за развитие на община Чирпан 2014 – 2020 г.	Стратегия за ВОМР на МИГ – Чирпан за периода 2016 – 2020 г.	Обвързаност
Главна стратегическа цел: „Развитие на балансирана и конкурентноспособна икономика за гарантиране на стабилна заетост, подобрен жизнен стандарт и съхранени: човешки потенциал, наследство и идентичност“	Стратегическата цел: „Устойчиво и балансирано икономическо развитие на територията и подобряване средата и качество на живот на местната общност“	Обвързаността на стратегическите цели се изразява в ефекта, които се очаква да бъде постигнат от реализацията на стратегията за ВОМР и ОПР, имащ характер на очаквано въздействие върху територията на община Чирпан.
Специфична цел 1.2. <i>Създаване на привлекателна бизнес среда, изграждане на инфраструктура, свързана с бизнеса</i> на Приоритет 1	Специфична цел 1 <i>Насърчаването на инвестиционните дейности за създаване на заетост извън сектор земеделие и диверсификацията на местната икономика</i> на Приоритет 2 (от СЦ 1)	Специфичната цел в ОПР предвижда мерки за подкрепа за малкия и средния бизнес, каквито са предвидени и в СВОМР – под-мярка 6.4
Специфична цел 1.3. <i>Развитие на устойчиво и високоефективно селско стопанство</i> и Специфична цел 1.5: <i>Подобряване на качеството и маркетинга на земеделските продукти</i> на Приоритет 1	Специфична цел 1 <i>Подобряване ефективността на земеделските стопанства и повишаване на знанията и уменията на заетите в сектор земеделие</i> на Приоритет 1 (от СЦ 1)	Специфичните цели в ОПР предвижда мерки, насочени към развитие на селското стопанство и подпомагане на земеделските производители да се приспособят към нарастващите изисквания на стандартите на ЕС. Публичната подкрепа по мерки 1.1, 4.1 и 4.2 на СВОМР има същите цели и предвижда подпомагане на земеделските производители и техните стопанства, човешките ресурси, заети в селското стопанство и добавяне на стойност към земеделските продукти
Специфична цел 1.4: <i>Подобряване на</i>	Специфична цел 1 <i>Подобряване ефективността</i>	Предвидената в ОПР подкрепа за млади фермери ще бъде допълнена

организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор на Приоритет 1	на земеделските стопанства и повишаване на знанията и уменията на заетите в сектор земеделие на Приоритет 1 (от СЦ 1)	от публична помощ в рамките на СВОМР към млади земеделски стопани по мерките, финансиращи сектор селско стопанство, за която подкрепа в приоритизацията на проектите за финансиране ще бъде отчетена важността на изпълнението на проекти от земеделски стопани до 40 год. възраст.
Специфична цел 1.6: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селските райони на Приоритет 1	Специфична цел 1 Насърчаването на инвестиционните дейности за създаване на заетост извън сектор земеделие и диверсификацията на местната икономика на Приоритет 2 (от СЦ 1)	И по двете специфични цели (на ОПР и СВОМР) е отчетена важността на създаването и развитието на микропредприятия извън сектор земеделие - диверсификация на икономиката чрез насърчаване на неземеделски дейности (мярка 6.4 на СВОМР) и допълването на предвидените дейности ще окаже силен положителен ефект върху икономическото развитие и ще насърчи създаването на заетост
Специфична цел 1.6: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селските райони на Приоритет 1	Специфична цел 1 Подобряване на средата и качеството на живот на населението чрез инвестиции в публична инфраструктура на Приоритет 1 (от СЦ 2)	Второто направление в СЦ 1.6 на ОПР е свързано с подобряване на основните услуги за населението и инфраструктурата в населените места. Специфичната цел на СВОМР, включва мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, подкрепяща инвестиции в публичната инфраструктура, като фокусът на стратегията ще бъде насочен включително към изпълнение на проекти извън общинския център, с цел да бъде намален териториалният дисбаланс.
Специфична цел 1.8 Насърчаване развитието на устойчив туризъм, базиран на културното и природно наследство на Приоритет 1	Специфична цел 2 Създаване на условия за развитие на туризма на Приоритет 1 (от СЦ 2) и Специфична цел 1 „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство“ на Приоритет 2 (от СЦ 2)	Допълването на специфичната цел на ОПР, насочена към устойчиво развитие на туризма ще се подкрепя и по СВОМР чрез мерките 7.5 на ПРСР и мярката в съответствие с целите на Регламент 1305/2013

Базирайки се на горната таблица ясно личи както съответствието на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан с общинските политики за устойчиво развитие, дефинирани в Общинския план за развитие на община Чирпан 2014 – 2020 г., така и приносът, който ще има стратегията за ВОМР за постигане на главната стратегическа цел на ОПР на община Чирпан 2014 – 2020 „Развитие на балансирана и конкурентноспособна икономика за гарантиране на стабилна заетост, подобрен жизнен стандарт и съхранени: човешки потенциал, наследство и идентичност“.

Общинският план за развитие на община Чирпан за периода до 2020 г. е разработен в съответствие със Закона за регионалното развитие (ЗРР) и следва препоръките на областната

стратегия за развитие на област Стара Загора, което има за цел да гарантира обвързаността и приноса на всяко ниво на планиране (национално, регионално, областно, местно/общинско). В стратегията за областно развитие са изведени приоритетните направления, валидни за всяка от общините в областта: икономика, инфраструктура, качество на живот, социални дейности и институционален капацитет. Специално внимание е обърнато на инвестициите в неоползотворения потенциал за развитие на: *интензивно земеделие, преработвателната промишленост и туризма*.

Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан е разработен при спазване на принципа за липса на дискриминация, който е в основата на националните политики за десегрегация. В стратегията няма заложени мерки, които да противоречат на политиката и националната стратегия за деинституционализация – не се предвижда подкрепа за специализирани социални институции. По мярка 7.2, в случай на изпълнение на проекти, насочени към социална инфраструктура ще бъде съблюдавано съответствието с националната стратегия за деинституционализация. В подкрепа на гореописаното, към настоящата стратегия е приложена Декларация от председателя на общински съвет - Чирпан, че стратегията за ВОМР е разработена въз основа на местните потребности и потенциал и съответства на политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация.

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:

МИГ – Чирпан има успешно изпълнена Стратегия за местно развитие по подхода ЛИДЕР за периода 2017 – 2013 г. Настоящата Стратегия за водено от общностите местно развитие за периода до 2020 г. се явява логично продължение на усилията на МИГ-Чирпан и постигнатите изключително високи резултати през периода 2007 – 2013 г.

Иновативните характеристики на настоящата стратегия се основават основно на обхвата на мерките, заложени в стратегията, подходът за насърчаване на иновациите и развитието на нови за територията продукти.

Нов методи и начин за решаване на местните проблеми и слабости на територията

Иновативният подход, приложен при планирането Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан се изразява във включването на малки земеделски стопанства (с икономически размер на земеделските им стопанства да е от 2 000 до 7 999 евро стандартен производствен обем (СПО)) като допустими кандидати по две от под-мерките на стратегията:

- Под-мярка 4.1. *"Инвестиции в земеделски стопанства"*;
- Под-мярка 6.4. *„Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“*

До момента малките земеделски стопани не са били допустими за подпомагане по мерките от предходния програмен период, предшествващи под-мярка 4.1 и 6.4 на ПРСР 2014 – 2020 г. Модернизирането на физическите активи на малките земеделски стопанствата е от съществено значение за подобряване на икономическите им резултати, тъй като улеснява въвеждането на нови процеси и технологии за повишаване качеството на произвежданата продукция, намаляване на производствените разходи и разнообразяването на дейностите в стопанството, включително към неземеделските сектори, както и прехода от конвенционално към биологично земеделско производство.

Основната част от най-малките стопанства нямат стремеж за развитие или планират да се оттеглят от земеделието, като основната причина за това е, че разчитат основно на собствени средства за финансиране на текущите разходи и инвестиции, поради досегашната липса на възможности. Този основен ограничаващ фактор за развитие на малките стопанства може да бъде преодолян чрез включването им като допустими бенефициенти по мярката на ПРС за подкрепа на земеделските стопанства.

Включване на мерки, които предоставят възможност за нова за територията форма на

използване на природните ресурси

Наред със стимулирането на малките стопанства, настоящата Стратегия за ВОМР на МИГ – Чирпан има още една иновативна характеристика, основаваща се отново на обхвата на мерките, заложиени в стратегията. В стратегията е предвидена мярка, която не е включена в ПРСР и Регламент 1305/2013, но съответства на целите на Регламент 1305/2013 – мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан”. Важен акцент в мярката ще бъдат младите хора и въвличането им в дейности по опознаване на местните традиции, опазване на материалното и нематериално културно наследство и насърчаване на екологичната култура за опазване на природното наследство. Предвидените дейности в мярката са иновативни за територията на МИГ-Чирпан и очакванията към тях са да повишат разнообразяването на социалния и културен живот на населението. Местната идентичност, традициите, културата и природното наследство са един от най-силно изразените сравнителни предимства на територията. Инвестициите в културното и природно наследство ще допълнят резултатите от дейностите за подобряване качеството на живот на населението, както и за развитие на туризма и ще допринесат за сплотяване на местната общност и съхраняване на нейната идентичност.

Възможност за създаване на нов за територията продукт или услуга

Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан насърчава създаването на нови за територията продукти и услуги, като в критериите за оценка по мярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ за такива проекти е даден приоритет по отношение на относителната тежест на точките.

Определяне на критерии за оценка на проектите, свързани с иновативност на проектите

В критериите за оценка на проекти по мерките от ЦС 1, а именно насочени към подобряване на конкурентоспособността на местната икономика, се насърчават проекти, свързани с иновации. Критериите за оценка по мярка 4.1 „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства” дават приоритет на проектите, свързани с модернизиране на физическия капитал чрез въвеждане на нови технологии и модерни методи на производство в земеделските стопанства.

По-мярка 4.2, която финансира предприятията от хранително вкусовата промишленост също включва насърчаване на иновациите, чрез даване на приоритет в критериите за оценка, свързан с насърчаването на иновациите и енергоспестяващите технологии.

Чрез иновативния подход и иновативните дейности, заложен и в Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан се очаква постигнатите високи резултати през предходния програмен период да бъдат надградени и реализираните проекти да допринесат в още по-голяма степен за развитието на територията и повишаване качеството и средата на живот на местната общност.

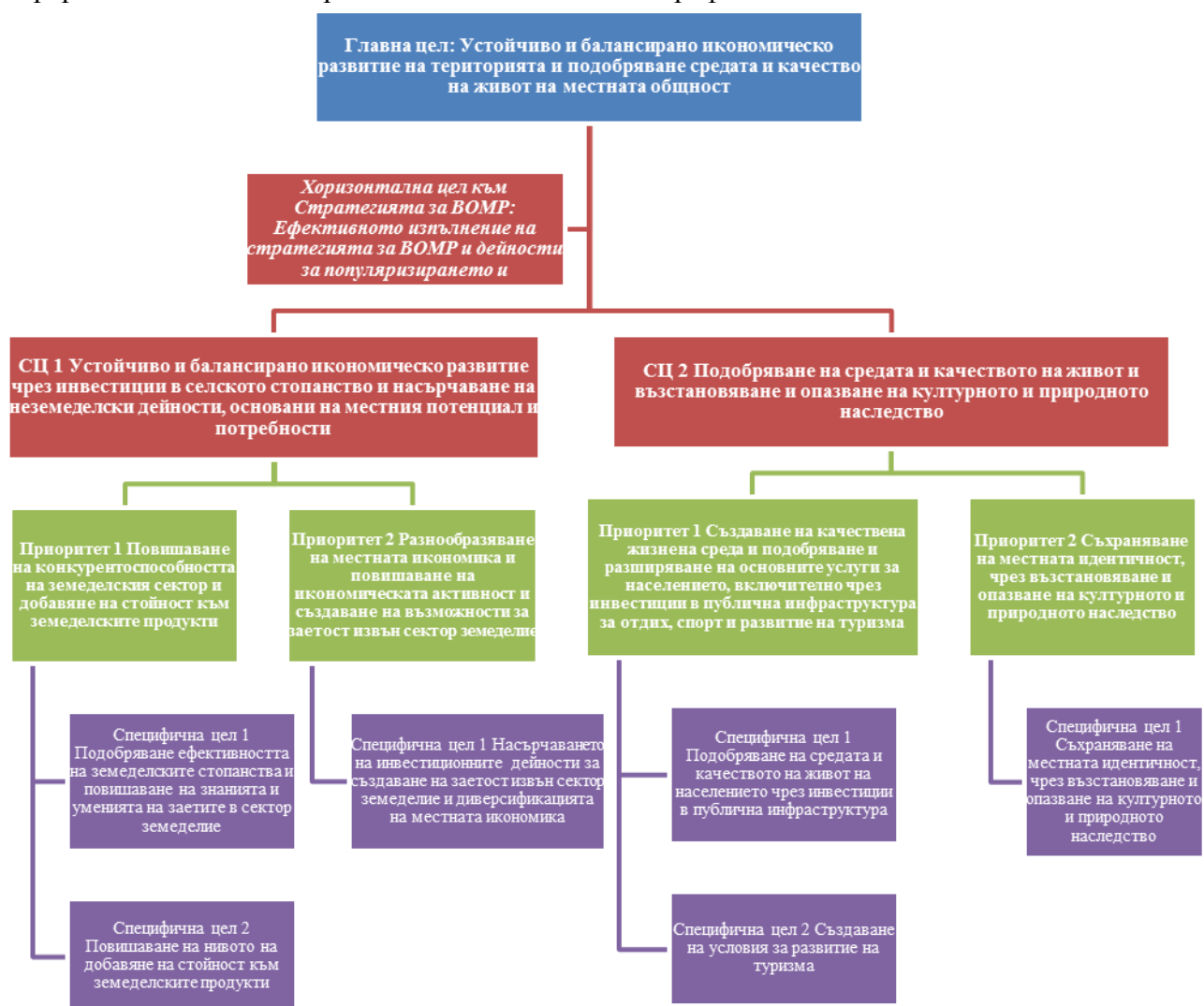
4.5. Йерархията на целите – включително цели за крайните продукти или резултатите:

Подход при формулирането на стратегическата рамка:

- *Оценка местните потребности и потенциал, изведени в следствие на Социално-икономическия анализ и Проучването на заинтересованите страни на територията на МИГ-Чирпан*
- *Специфичните цели на ЕЗФРСР*
- *Приоритетите за развитие на област Стара Загора за периода 2014 – 2020 г.*
- *Приоритетите за развитие на община Чирпан за периода 2014 – 2020 г.*

Структурата на стратегическата рамка на Стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ – Чирпан е изградена въз основа на характеристиката на територията и неоползотворения потенциал за развитие, като основните насоки и приоритети се базират на

нуждите и очакванията на местната общност, идентифицирани в проведените проучвания. Йерархията на целите е представена на следващата графика:

Към всяка специфична цел на Стратегията са избрани мерки от ПРС и съответстващи на Регламент 1305/2013 г. Мерките в стратегията са конкретно обвързани с постигането на всяка от специфичните цели, дефинирани в стратегическата рамка, които от своя страна са насочени към приоритетите на двете цели на стратегията. Логическата обвързаност на мерките, специфичните цели, приоритетите и основните цели на стратегията ще гарантира постигането на крайните резултати и задоволяване на очакванията и нуждите на местната общност, в съответствие с характеристиката и потенциала на територията.

В следващата таблица е представена обвързаността на избраните мерки по приоритетните области на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан и очакваните крайни резултати от изпълнението на стратегията:

Цел/ Приоритет/ Избрани мерки						Краен резултат
СЦ 1. „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“						
Приоритет 1 „Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на стойност към земеделските продукти“						
Под-мярка 1.1 (ПРСР)	Подкрепа за дейности за професионално обучение и придобиване на умения					Подобрена ефективността на земеделските стопанства и повишаване на знанията и уменията на заетите в сектор земеделие
Мярка 4.1(ПРСР)	Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства, в т.ч.:					

Под-мярка 4.2 (ПРСР)	Подкрепа за инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти	<i>Добавяне на стойност към земеделските продукти, чрез инвестиции в преработвателната промишленост</i>
Приоритет 2 „Разнообразяване на местната икономика и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“		
Мярка 6.4 (ПРСР)	Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности, в т.ч.:	<i>Подкрепени инвестиционни дейности извън сектор земеделие и подпомогнат процеса на диверсификация на местната икономика, създадени работни места</i>
<i>Под-мярка 6.4.1 (ПРСР)</i>	<i>Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности</i>	
СЦ 2. „Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство“		
Приоритет 1 „Създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдых, спорт и развитие на туризма“		
Под-мярка 7.2 (ПРСР)	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	<i>Подобрена средата и качеството на живот на населението чрез инвестиции в публична инфраструктура</i>
Под-мярка 7.5 (ПРСР)	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа инфраструктура	<i>Създадени условия за развитие на туризма</i>
Приоритет 2 „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на нематериалното културно и природното наследство“		
Мярка	Мярка, съответстваща на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие: Възстановяване и опазване на нематериалното културно и природно наследство на община Чирпан	<i>Съхранена местната идентичност, чрез дейности за възстановяване и опазване на културното и природното наследство</i>

5. Описание на мерките:

Всички избрани мерки в Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан са от Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г., с изключение на мярката, предвидена да финансира дейности, насочени към възстановяване и опазване на културното и природно наследство на община Чирпан, която съответства на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие. Изборът на мерки, които ще бъдат финансирани само от ЕЗФРСР е направен въз основа на анализа на заинтересованите страни и идентифицираният интерес на потенциалните бенефициенти към мерките за финансиране.

Общи изисквания към всички мерки от Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан

За всички мерки, включени в Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан се прилагат изискванията на **НАРЕДБА № 22** от 14.12.2015 г. за прилагане на под-мярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. и Регламент (ЕС) №1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони.

➤ Териториален обхват на мерките в стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан:

Дейностите по проектите, финансирани по мерките на стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан, трябва да се осъществяват само на територията на действие на МИГ - Чирпан, която съвпада с територията на община Чирпан.

➤ **Срок на действие на мерките в стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан:**

Срокът за сключване на договори за предоставяне на финансова помощ за проекти по мерките, включени в СВОМР е 31 декември 2020 г. Крайният срок за изпълнение на дейностите по проектите към стратегия за ВОМР е до 30 юни 2023 г.

Крайният срок за извършване на текущи разходи и популяризиране на стратегия за ВОМР за съответната територия на МИГ е 30 септември 2023 г. (Под-мярка 19.4 Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие).

➤ **Структура на мярка в стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан:**

Описанието на всяка от включените в СВОМР на МИГ – Чирпан мерки съдържа описание на целите и обхвата на мярката, допустимите получатели, допустимите дейности и разходи, определените финансови параметри за проектите, интензитет на финансовата помощ, размер на финансовата помощ, критериите за оценка на проектите и тяхната тежест.

➤ **Промяна в мерките на СВОМР:**

Промени в мерките са допустими при промяна в приложимите регламенти или условията на българското законодателство, имащи отношение към мерките. Този вид промени се отразяват без допълнително решение от страна на Общото събрание на МИГ – Чирпан.

Изисквания за допустимост на кандидатите:

1. Кандидатът/получателят на финансова помощ има постоянен адрес - за физическите лица, и седалище и адрес на управление - за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на действие на МИГ – Чирпан (територията на община Чирпан) и осъществява дейностите по проекта на територията на действие на МИГ – Чирпан (територията на община Чирпан).

2. Не е допустим получател на финансова помощ клон на юридическо лице или на едноличен търговец, ако юридическото лице или едноличният търговец, открил клона, не отговаря на изискванията на т.1.

3. Кандидатът/получателят на помощта и/или негов законен или упълномощен представител трябва да отговаря на следните условия:

- не е обявен в несъстоятелност и не е в производство по ликвидация (*не се прилага, когато кандидат/получател е физическо лице или община*);
- той или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях не са осъдени с влязла в сила присъда за престъпление по служба, измама, корупция, участие в престъпна организация, изпиране на пари или друга незаконна дейност, която накърнява финансовите интереси на Европейския съюз;
- той или лицата с правомощия за представителство и вземане на решения или контрол спрямо тях не са наказани по административен ред за правонарушение при упражняване на професионалната си дейност;
- няма задължения, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци по българското законодателство, освен ако е допуснато разсрочване или отсрочване на задълженията;
- не е в конфликт на интереси по смисъла на член 57 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012, включително и:

а) с лица, които и/или при които член на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, е свързано лице по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с ръководител наДФЗ - РА, УО на някой от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), включен в стратегията за ВОМР, или със служители на ръководна длъжност в УО на ЕСИФ, включен в стратегията за

ВОМР;

б) с лице, работещо на трудово или по служебно правоотношение в ДФЗ - РА, УО на ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР до една година от прекратяване на правоотношението, с лице, което е съдружник, притежава дялове или акции или е управител или член на орган на управление или контрол в МИГ или член на колективния управителен орган на МИГ и което е било на трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции в ДФЗ - РА, УО на ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР до една година от прекратяване на правоотношението;

в) не е лице и не се представлява от лице, работещо на трудово или по служебно правоотношение в ДФЗ - РА, УО на ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР до една година от прекратяване на правоотношението;

г) когато лице, предоставящо консултантски услуги на кандидата, попада в случаите по букви „а“ - „в“;

- не е представил умишлено невярна информация с цел получаване на финансова помощ или не е представил изискана информация по тази процедура;
- няма ликвидни и изискуеми задължения към ДФЗ - РА и/или УО на ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР;
- не е включен в Централната база данни на отстраняванията по чл. 108 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012;
- не е представял неверни сведения с цел да получи подпомагане и не е пропуснал да предостави информация по мярка 19 ВОМР през настоящата и предходната календарна година;

Допустимост на Местна инициативна група – Чирпан като получател на финансова помощ в рамките на Стратегията за водено от общностите месно развитие на МИГ – Чирпан за периода 2015 – 2020 г.:

Местната инициативна група е допустим получател на финансова помощ от стратегията за ВОМР за дейности по мярка „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, както и по мярка.

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета в стратегията за ВОМР от ЕЗФРСР.

Местната инициативна група е допустим получател на финансова помощ, ако:

- а) проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
- б) никой от членовете на колективния върховен орган и на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
- с) не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура.

Допустими разходи:

А. Инвестиционни разходи по чл. 45 от Регламент (ЕС) № 1305/2013

Допустимите инвестиционни разходи са насочени към изграждане, придобиване или подобрение на недвижима собственост, закупуване на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер, финансиране на лизинг за закупуване на нови машини и оборудване до пазарната стойност на актива, при условие, че ползвателят на финансова помощ е собственик на актива, към датата на подаване на финалното искане за плащане във връзка с актива. Допустими за подпомагане са и общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат

да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи по проекта. Общите разходи може да са възникнали не по – рано от 01.01.2014 г.

Разходите за закупуване на земя са допустими по мярка 4 и 6 от Програмата, ако е необходима за изпълнението на проекта /за изграждане на недвижима собственост за производствени нужди и за създаване и презасаждане на трайни насаждения/. Допустимите разходи за закупуване на земя не могат да надхвърлят 10% от всички допустими инвестиционни разходи по проекта. Разходите за закупуване на сгради са допустими за подпомагане по мярка 4 и 6, в случай, че мястото на инвестицията е в селски район и сградата ще се използва за производствени цели. Допустимите разходи за закупуването на сгради и земя не могат да надхвърлят 10% от всички допустими инвестиционни разходи по проекта.

В. Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) № 1305/2013 и приоритетите на стратегията за BOMP

Изисквания свързани с околната среда

За да отговарят на условия за допустимост, инвестиционните проекти трябва да се предхождат от оценка на очакваното въздействие върху околната среда, когато инвестицията е вероятно да има отрицателни последици за околната среда.

В случай на дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда.

Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконови нормативни актове за неговото прилагане.

По инвестиционните проекти оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС) или решение по оценка на въздействие върху околната среда съгласно Закона за опазване на околната среда ще се извършва от съответните структури на Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

За проекти с инвестиции съответните структури на МОСВ ще извършват и оценка за съвместимостта на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони съгласно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Изисквания към проектите, включващи разходи за строително-монтажни работи

➤ Към проектите, включващи разходи за строително-монтажни работи, се прилагат:

1. заснемане на обекта/съоръжението и/или архитектурен план на сградата, съоръжението, обекта, който ще се изгражда, ремонтира или обновява, когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно Закона за устройство на територията;

2. одобрен инвестиционен проект, изработен във фаза „Технически проект“ или „Работен проект“ в съответствие с изискванията на Закона за устройство на територията и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти (обн., ДВ, бр. 51 от 2001 г.; изм., бр. 85 и 96 от 2009 г., бр. 93 и 102 от 2014 г. и бр. 13 от 2015 г.);

3. подробни количествени сметки за предвидените строително-монтажни работи, заверени от правоспособно лице;

4. разрешение за строеж, когато издаването му се изисква съгласно Закона за устройство на територията

5. становище на главния архитект, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж, когато издаването му не се изисква съгласно Закона за устройство на територията.

➤ Проектите, които включват разходи за преместваеми обекти и елементи на градското

обзавеждане, се придружават с разрешение за поставяне, издадено в съответствие със Закона за устройство на територията.

- Към проектите, включващи разходи за строително-монтажни работи, за обекти недвижими културни ценности се прилагат:

1. графично и фотозаснемане на обекта и/или архитектурен план на сградата, обекта, когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно ЗУТ и съгласувателно становище, издадено от Министерството на културата;
2. одобрен инвестиционен проект в съответствие с изискванията на ЗУТ и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти;
3. подробни количествени сметки за предвидените строително-монтажни работи, заверени от правоспособно лице;
4. влязло в сила разрешение за строеж, съгласно Закона за устройство на територията;
5. становище на главния архитект, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж, когато издаването му не се изисква съгласно ЗУТ и съгласувателно становище, издадено от Министерството на културата.

Размер и интензитет на помощта:

Максималният размер на допустимите разходи за проект към стратегията е определен във всяка мярка на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан. Максималният размер на допустимите разходи за проект към стратегия за ВОМР е до левовата равностойност на 200 000 евро за проекти, финансирани със средства от ПРСР 2014 - 2020 г

Интензитетът на помощта е определен в стратегията за ВОМР за всяка мярка, в зависимост от получателя и от конкретната дейност, за която се предоставя финансиране, както и от приложимия режим на държавна помощ. Финансовата помощта за един кандидат за периода от три години е левовата равностойност на 200 000 евро.

Недопустими разходи:

От стратегията за ВОМР не са допустими за финансиране от ЕЗФРСР разходи:

1. за лихви по дългове;
2. за закупуването на незастроени и застроени земи на стойност над 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция;
3. за данък върху добавената стойност освен невъзстановимия;
4. за обикновена подмяна и поддръжка;
5. за лихви и комисиони, печалба на лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи по лизингов договор;
6. за лизинг освен финансов лизинг, при който получателят на помощта става собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявка за междинно или окончателно плащане за същия актив;
7. за режимни разходи;
8. за застраховки;
9. за закупуване на оборудване втора употреба;
10. извършени преди 1 януари 2014 г.;
11. за принос в натура;
12. за инвестиции в селското стопанство - закупуване на права за производство и плащане, закупуване на животни, закупуване на едногодишни растения и тяхното засаждане;
13. за инвестиция, за която е установено, че ще оказва отрицателно въздействие върху околната среда;
14. извършени преди подаването на заявлението за предоставяне на финансова помощ, независимо дали всички свързани плащания са извършени, с изключение на разходите за предпроектни проучвания, такси, възнаграждение на архитекти, инженери и

консултантски услуги, извършени след 1 януари 2014 г.;

15. за строително-монтажни работи и за създаване на трайни насаждения, извършени преди посещение на място от МИГ;

16. заявени за финансиране, когато надвишават определените по реда на чл. 22, ал. 4 референтни разходи;

17. определени в мерките от ПРСР 2014 - 2020 г., извън посочените в т. 1 - 15.

Условия и ред за изплащане на финансова помощ от ЕЗФРСР за осъществяване на проектите от стратегията за ВОМР:

Авансови плащания се допускат за следните мерки:

- Под-мярка 4.1: „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства”;
- Под-мярка 4.2: „Подкрепа за инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти”;
- Под-мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“;
- Под-мярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура;
- Под-мярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа инфраструктура;
- Мярка, съответстваща на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие „Възстановяване и опазване на културното и природно наследство на община Чирпан“

Авансово плащане е допустимо, ако надвишава левовата равностойност на 2000 евро и е в размер до 50 на сто от публичната помощ, свързана с инвестицията.

При авансово плащане получателът представя банкова гаранция в полза на ДФЗ - РА в размер 100 на сто от стойността на авансовото плащане или договор за поръчителство, когато това е предвидено в съответните наредби за прилагане на ПРСР 2014 - 2020 г.

Когато получател е община, авансово плащане се допуска след представяне на:

1. банкова гаранция в полза на ДФЗ - РА в размер 100 на сто от стойността на авансовото плащане и решение на общинския съвет за поемането на дълг, или
2. запис на заповед, издадена от кмета на общината, в полза на ДФЗ - РА в размер 100 на сто от стойността на авансовото плащане и решение на общинския съвет за одобряване на запис на заповед.

Изисквания при възлагане на дейности по проектите на получатели на финансова помощ от стратегиите за ВОМР:

А. Получател на финансова помощ, който е възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки, възлага изпълнението на дейности по проекта при спазване на съответната процедура.

В. Когато получателът на финансова помощ не е възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки, за установяване на допустимостта и основателността на разходи, финансирани от ЕЗФРСР, включително и за разходите, извършени преди подаването на заявлението за предоставяне на финансова помощ, се изисква сключване на предварителен или окончателен договор с избрания изпълнител/доставчик. Договорът съдържа описание на услугата/доставката, марка, модел, цена в левове или евро, срок и начин за доставка и описание на ДДС и се сключва при спазване на следните условия:

1. за разходи, чиято стойност е повече от левовата равностойност на 15 000 евро без ДДС и за които към датата на подаване на заявлението за предоставяне на финансова помощ не са определени референтни разходи по реда на ал. 4, получателът събира най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал, които съдържат фирмата на оферента, срок на валидност на офертата, дата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента;
2. за разходи, чиято стойност е по-малко от левовата равностойност на 15 000 евро без ДДС,

както и такива, за които към датата на подаване на заявлението за предоставяне на финансова помощ са определени референтни разходи по реда на ал. 4, получателят представя най-малко една оферта в оригинал, която съдържа фирмата на оферента, срок на валидност на офертата, дата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента;

3. оферентът по т. 1 и 2 трябва да отговаря на следните изисквания:

а) когато е местно лице - да е вписано в търговския регистър към Агенцията по вписванията или да е регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, а когато е чуждестранно лице - да е правосубектно съгласно националното си законодателство;

б) оферент на строително-монтажни работи, местно или чуждестранно лице, трябва да е вписан в Централния професионален регистър на строителя по Закона за Камарата на строителите и да притежава разрешение да извършва строежи и/или отделни видове строителни и монтажни работи от съответната категория съгласно изискванията на чл. 3, ал. 2 на Закона за Камарата на строителите;

в) оферент на посадъчен материал трябва да има разрешение за производство и заготовка на посевен и посадъчен материал и/или удостоверение за регистрация като търговец на посевен и посадъчен материал в случаите, предвидени в Закона за посевния и посадъчния материал;

г) оферент за създаване на трайни насаждения за дървесни видове за производство на биоенергия трябва да е регистриран в регистъра по Наредба № 1 от 2008 г. за реда и критериите за регистрация за упражняване на частна лесовъдска практика и за извършване на дейности в горския фонд (ДВ, бр. 8 от 2009 г.);

д) оферент може да бъде и Националната служба за съвети в земеделието, за която правилата се прилагат при съобразяване със статута.

В случаите по т. А кандидатът/получателят изпраща запитване за оферта по образец, съгласно приложения в образците по съответната покана за прием. Когато ползвателят не е избрал офертата с най-ниска цена, направеният избор се обосновава писмено.

Списък с активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, се съгласува от министъра на земеделието и храните и се публикува на електронната страница на ДФЗ - РА, не по-късно от датата за обявяване на първия прием по мярка от стратегия за ВОМР.

ИНФОРМИРАНост И ПУБЛИЧНОСТ:

Местната инициативна група и получателите на финансова помощ при изпълнение на стратегията за ВОМР са длъжни да осигурят публичност на дейността си и на източниците на финансиране съгласно изискванията, посочени в Единния наричник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014 - 2020 г., съгласно приложение № 2 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2014 - 2020 г.

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

ПРСР (ЕЗФРСР)

За всяка мярка в стратегия за ВОМР на МИГ – Чирпан са представени: описание на целите и обхвата на мярката, допустимите получатели, допустимите дейности и разходи, определените финансови параметри за проектите, интензитет на финансовата помощ, размер на финансовата помощ, обективни критерии за оценка на проектите и тяхната тежест.

В рамките на *Цел 1 „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“*, са включени 4 мерки, попадащи в обхвата на ПРСР 2014 – 2020 г.

Приоритет 1 „Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и

добавяне на стойност към земеделските продукти“	
Под-мярка 1.1 (ПРСР)	„Подкрепа за дейности за професионално обучение и придобиване на умения“
Описание на целите	Целите на мярката са насочени към повишаване на знанията и подобряване на уменията на земеделските стопани и на заетите лица в техните стопанства чрез постигане на подходящо ниво на техническо и икономическо обучение, като с придобитите знания и умения земеделските стопани ще могат да повишат своята конкурентоспособност и ресурсна ефективност, да подобрят екологичните показатели на стопанствата си, като същевременно допринасят за постигане на устойчивост в икономическото развитие на община Чирпан.
Обхват на мярката	<p>1. Географски обхват на мярката - цялата територия на действие на Стратегията за BOMP.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – мярката предоставя помощ за организирането и провеждането на курсове за обучение и семинари в областта на селското стопанство и горското стопанство в областта на земеделието и горите на земеделски производители, регистрирани по Закона за подпомагане на земеделските производители, както и на заетите в техните стопанства.</p> <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката: При възстановяването на разходите се прилага система на ваучери. Ваучерите ще бъдат прилагани за всяка допустима дейност по подмярка 1.1. както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ за курс с продължителност 30 часа ▪ за курс с продължителност 150 часа ▪ за специализиран курс с продължителност 100 часа ▪ за семинар 8 часа, за семинар 18 часа <p>а) Подпомагането по мярката не включва курсове за инструктиране или обучение, които са част от стандартни програми или системи за обучение за средни или висши училища;</p> <p>б) Участието в обучението на пълнолетните лица, заети в селското и горското стопанство, е безплатно.</p>
Допустим и кандидати	<p>Организации, които предоставят трансфер на знания чрез курсове за обучение и семинари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • висши училища, акредитирани по Закона за висшето образование, имащи актуални акредитации за обучение по минимум едно от професионалните направления „Растениевъдство“, „Растителна защита“, „Животновъдство“ „Ветеринарна медицина“, „Горско стопанство“, „Хранителни технологии“, „Биотехнологии“, „Науки за земята“. За конкретните курсове за обучение по част от професия да имат съответстващи акредитирани специалности • професионални гимназии или център за професионално обучение по Закона за професионалното образование и обучение, имащи право да обучават по професии от професионални направления 621 „Растениевъдство и животновъдство“, 623 „Горско стопанство“, 541 „Хранителни технологии“, 640 „Ветеринарна медицина“. За конкретните курсове за обучение по част от професия да имат право да обучават по специалности от съответната професия. <p>Специфично допълнително условие, в допълнение към предходните условия,</p>

	<p>за организациите, които провеждат специализираните курсове за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника: да имат валидно разрешително от Министъра на земеделието и храните по Наредба №12 от 22 април 2009 г. за условията и реда за придобиване и отнемане на правоспособност за работа със земеделска и горска техника.</p> <ul style="list-style-type: none"> за организиране само на семинари могат да кандидатстват научни институти или опитни станции в областта на селското стопанство или горите - организации по Закона за Селскостопанската академия, Закона за Българската академия на науките, Закона за горите.
<p>Допустим и дейности</p>	<p>Курсовете за обучение - специални занятия с разработена учебна програма за постигане на конкретни цели на обучението за допустимите целеви групи. Курсовете могат да бъдат краткосрочни с продължителност 30 учебни часа, дългосрочни с продължителност 150 учебни часа и специализирани с продължителност 100 часа за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника. Учебната програма на курсовете се разработва от обучаващата организация като учебна програма по част от професия от Списъка на професиите за професионално образование и обучение (ПОО) по всички професии от професионални направления 621 „Растениевъдство и животновъдство“, 623 „Горско стопанство“, 541 „Хранителни технологии“, 640 „Ветеринарна медицина“.</p> <p>В учебната програма на курсовете се предвижда задължително практическо обучение. Учебната програма за специализираните курсове за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника се разработва в съответствие с националното законодателство.</p> <p>Приоритетни теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>курсове за обучение с продължителност 30 часа (приоритет за включване в обучението на малките земеделски стопани, съгласно определението в ПРСР) и курсове за обучение с продължителност 150 часа и специализирани курсове с продължителност 100 часа за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника (приоритет за включване в обучението на младите земеделски стопани, съгласно определението в ПРСР)</i> <p>В учебните програми на курсовете в контекста на основната тема на курса ще се включват задължително минимум 10 % от часовете по въпросите на смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, опазване на околната среда и представяне на иновации. Ще се дава приоритет на курсове, в учебната програма на които е увеличен задължителният минимум часове по пресечните цели.</p> <p>Семинари - тематични срещи, на които се разглеждат и обсъждат конкретни теми. В зависимост от съдържанието на програмата и предвидените теми, продължителността на семинарите може да бъде 8 учебни часа или 18 учебни часа. Ще се дава приоритет на семинари с продължителност 18 часа по теми, свързани с изпълнение на включените дейности и <u>приоритетни теми</u> за подмярката:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>къси вериги на доставки и създаване на групи и организации на производители;</i> <i>основни рискове в земеделието, методите за превенция и за</i>

	<p>екологични изисквания на видовете и местообитанията, зависещи от земеделски и горскостопански практики, разумно ползване на природните ресурси, принципи на управление на Натура 2000, земеделие с висока природна стойност;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Рамковата директива за водите, опазване на водите от замърсяване от разлив на препарати за растителна защита и горива, опазване на водите от замърсяване с опасни вещества при гасене на горски пожари; ▪ фактори на почвената ерозия и методи за предотвратяване; ▪ изисквания на европейското и национално законодателство при потреблението на вода в селското стопанство, водостопански изследвания в хидромелиорациите, водомерни съоръжения; ▪ представяне на енергоефективни техники и технологии на производство и методи за намаляване на разходите на енергия в селското стопанство; ▪ използването на странични продукти, отпадъци и остатъци и други нехранителни суровини; ▪ представяне на технологии и специализирана техника за обработване на почвата/стърнищата с цел запазване на хумуса; управление на деградиралите земеделски земи чрез биологична рекултивация с характерни за района тревни видове; ▪ в областта на горското стопанство
Допустим и разходи	<p>Допустимите разходи по тази мярка са разходите за организиране и провеждане на трансфера на знания.</p> <p>Всички разходи се изплащат на бенефициента по подмярката. При възстановяването на разходите се прилага система на ваучери. Допустими са също разходите за път, настаняване и дневните командировъчни на участниците, както и разходите за заместници на земеделските стопани.</p> <p>При възстановяването на разходите се прилага система на ваучери. Ваучерите ще бъдат прилагани за всяка допустима дейност по подмярка 1.1. както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ за курс с продължителност 30 часа, ▪ за курс с продължителност 150 часа, ▪ за специализиран курс с продължителност 100 часа, ▪ за семинар 8 часа, за семинар 18 часа.
Финансови параметри	<p>Бенефициентите по под-мярката получават безвъзмездна помощ, която се отпуска под формата на стандартни разходи с размер на сумата по дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ За курс 150 часа - 1 987 евро за един обучаем; ▪ За курс 100 часа - 1 385 евро за един обучаем; ▪ За курс 30 часа - 583 евро за един обучаем; ▪ За семинар 8 часа - 280 евро за един обучаем; ▪ За семинар 18 часа - 386 евро за един обучаем. <p>Един бенефициент може да получи до 200 000 евро за обучения</p>
Интензитет на финансовата помощ	100 % от общите допустими разходи

Критерии за оценка на проекти	Предвиждат се два етапа на оценка:		
	Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение		
	Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:		
		КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки
	1	Оценка на учебната програма в съответствие с приоритетите теми: <ul style="list-style-type: none"> курсове за обучение с продължителност 30 часа и курсове за обучение с продължителност 150 часа и специализирани курсове с продължителност 100 часа за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника; семинари по приоритетните за мярката теми.	15
	2	Оценка на специфичния професионален опит на лекторите, които провеждат обучението	15
	3	Оценка на методите и формите на обучение (онагледяване, казуси или практическо обучение)	15
4	В обучението са включени обучаеми, които отговарят на условието за малки земеделски стопани за курсове за обучение с продължителност 30 часа или млади земеделски стопани (до 40 годишна възраст) за курсове за обучение с продължителност 150 часа и специализирани курсове с продължителност 100 часа или за семинари	15	
	ОБЩО	60	

Мярка 4.1 (ПРСР)	Мярка 4.1. „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства ”
Описание на целите	<p>Основна цел на мярката е повишаване конкурентоспособността на земеделието в община Чирпан. За община с предимно аграрен облик развитието на наличните материални мощности в стопанствата, в т.ч. малките земеделски стопанства (съгласно определението на ПРСР 2014 – 2020 г.), което се финансира по настоящата мярка следва да допринесе за цялостното подобряване на икономическата конкурентоспособност на общината.</p> <p>Специфични цели на мярката са:</p> <ul style="list-style-type: none"> насърчаване въвеждането на нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал; опазване на компонентите на околната среда; Спазване стандартите на Европейския съюз (ЕС) и подобряване на условията в земеделските стопанства; Насърчаване на сътрудничеството между земеделските стопани.
Обхват на мярката	<p>1. Географски обхват на мярката - цялата територия на действие на Стратегията за BOMP.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – мярката предоставя помощ за проекти на земеделски стопани, в т.ч. стопани на малки земеделски стопанства за инвестиции в земеделски стопанства, пряко свързани с една или няколко от дейностите по първично селскостопанско производство и съхранение само на собствени земеделски продукти, както и подготовка на продукцията за продажба; Финансова помощ се предоставя на признати</p>

	<p>групи или организации на производители за инвестиции, които са от полза на цялата група или организация на производители и са свързани с основната земеделска дейност по производство и/или съхранение на земеделски продукти, произведени от техните членове, както и с подготовка на продукцията за продажба.</p> <p>Подпомагат се проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или ▪ насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или ▪ опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или ▪ повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или ▪ подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или ▪ подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или ▪ осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти. <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката:</p> <p>а) Земеделските продукти по т. 2 могат да бъдат само продукти, включени в приложение № 1 на НАРЕДБА № 9 от 21 март 2015 г. за прилагане на подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства", и памук, с изключение на тютюн, риба и аквакултури;</p> <p>б) Финансова помощ се отпуска само в случай, че продуктът е памук или продуктите по приложение № 1 са в обхвата на приложение № I по член 38 от Договора за функциониране на Европейския съюз, с изключение на тютюн, риба и аквакултури.</p> <p><i>Кандидатите представят бизнес план по образец, приложен към документите за кандидатстване, с подробно описание на планираните инвестиции за период не по-малък от 5 години, а в случаите на създаване на трайни насаждения ли извършване на строително-монтажни работи – за 10-годишен период. Бизнес планът трябва да доказва икономическа жизнеспособност и да показва значително подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство на кандидата. При закупуване на техника за обработка на почвата и прибиране на реколтата в бизнесплана трябва да бъде посочен размерът на земята, за който техниката ще бъде използвана. Кандидатът се задължава да обработва земя с размер не по-малък от посочения за петгодишен период след датата на сключване на договора за отпускане на финансова помощ.</i></p>
<p>Допустим и кандидати</p>	<p>1. Земеделски стопани, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ да са регистрирани като земеделски стопани съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители; ▪ минималният стандартен производствен обем на земеделското им

	<p>стопанство е не по-малко от левовата равностойност на 2000 евро</p> <p>или</p> <p>Юридически лица, регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия, които отговарят на следното условие:</p> <ul style="list-style-type: none"> да са получили за предходната или текущата финансова година приход от земеделски дейности или участие и подпомагане по СЕПП, включително приход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, или приход от преработка на земеделска продукция или услуги, директно свързани със земеделски дейности, или получена публична финансова помощ. Не се прилагат за кандидати, създадени до 1 година преди кандидатстването за проекти с инвестиции в: сектор „животновъдство”, сектор „плодове и зеленчуци”, производство на „етерично – маслени и медицински култури” <p>2. Признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 от ПРСР 2014 - 2020 г.</p> <p>За подпомагане само за проекти за колективни инвестиции могат да кандидатстват и юридически лица, регистрирани по ТЗ и/или ЗК, които включват най-малко 6 лица и са извън посочените в т. 1 и т.2.</p> <p>Кандидатите трябва да отговарят на условията посочени в т.5.Описание на мерките , подраздел Изисквания за допустимост на кандидатите от СВОМР</p>
Допустим и дейности	<ul style="list-style-type: none"> Модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/ пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда; Модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/ пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда свързани с изпълнение на дейностите по мярка „Агроекология и климат“ и мярка „Биологично земеделие“; Постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства; Подобряване на енергийната ефективност на стопанствата; Съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията; Машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор; Недвижима собственост свързана с дейността на земеделските стопанства; Създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия; Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за нуждите на земеделските стопанства.
Допустим и разходи	<p>Инвестиции в материални и нематериални дълготрайни активи:</p> <p>1. строителство или обновяване на сгради и на друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава,</p>

използвана за опазване компонентите на околната среда;

2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция;

3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързорастящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия;

4. разходи за достигане съответствие с нововъведените стандарти на ЕС съгласно приложение № 8, включително чрез финансов лизинг;

5. закупуване на: съоръжения, прикачен инвентар за пчеларство и съответно оборудване, необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки, включително чрез финансов лизинг;

6. разходи за достигане на съответствие със съществуващи стандарти на ЕС - за млади земеделски стопани, получаващи финансова помощ по под-мярка 6;

7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения;

8. закупуване на сгради, помещения и друга недвижима собственост, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за земеделските производствени дейности на територията на селски район съгласно приложение № 4;

9. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици;

10. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти, свързани с въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация;

11. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;

12. за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

13. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 12.

Допустимите разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и управлението на проекта, като част от гореописаните разходи не могат да

	<p>превишават:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. едно на сто от допустимите разходи - за проекти с инвестиции само за земеделска техника и/или разходи по т. 10 - 12; 2. пет на сто от допустимите разходи по т. 1 - 12 - за проекти с включени инвестиции за създаване на трайни насаждения и/или строително-монтажни дейности и/или оборудване и/или машини, но не повече от левовата равностойност на 35 000 евро; 3. левовата равностойност на 35 000 евро и до едно на сто от горницата над левовата равностойност на 1 500 000 евро от допустимите разходи по т. 1 - 12 - за проекти над левовата равностойност на 1 500 000 евро. <p>Разходите за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост по т. 7 и 8, не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 - 6 и т. 9 - 12.</p>
Финансови параметри	<p>За кандидати с размер на стопанствата над 8000 евро СПО:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Минимален размер на допустимите разходи - 30 000 лева. ▪ Максимален размер на допустимите разходи - 200 000 лева. <p>За кандидати с размер на стопанствата от 2 000 до 7 999 евро СПО:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Минимален размер на допустимите разходи - 2 450 лева. ▪ Максимален размер на допустимите разходи - 48 895 лева.

<p>Интензитет на финансовата помощ</p>	<p>1. За кандидати с размер на стопанствата над 8000 евро СПО: Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи, като същата може да се увеличава на база общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи в следните случаи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ За проекти представени от млади земеделски стопани финансовата помощ се увеличава с 10 %; ▪ За интегрирани проекти финансовата помощ се увеличава с 10 %; ▪ За проекти свързани със сливания на организации на производители финансовата помощ се увеличава с 10 %; ▪ За проекти с инвестиции в райони с природни и други специфични ограничения финансовата помощ се увеличава с 10 %; ▪ За проекти за колективни инвестиции представени от 6 до 10 ЗП финансовата помощ се увеличава с 10 %; ▪ За проекти за колективни инвестиции, представени от над 10 ЗП и/или групи/организации на производители финансовата помощ се увеличава с 20 %; ▪ За проекти с дейности, подпомагани по линия на ЕПИ за селскостопанска производителност финансовата помощ се увеличава с 10 %; ▪ За проекти с инвестиции в стопанства изпълняващи ангажименти по мярка „Биологично земеделие” или сходни ангажименти по мярка 214 „Агроекологични плащания“, направление „Биологично земеделие“ от ПРСР 2007 -2013 г. финансовата помощ се увеличава с 15 %. <p>Допълнителната финансова помощ за млади фермери се предоставя в случай, че заявлението за подпомагане е представено от кандидат на възраст от 18 години и не повече от 40 години към датата на кандидатстване за финансова помощ.</p> <p>Максималното комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е не повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>Максималното комбинирано подпомагане за проекти за колективни инвестиции е не повече от 90 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>2. За кандидати с размер на стопанствата от 2 000 до 7 999 евро СПО: Финансовата помощ е в размер до 60% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи; Размерът на финансовата помощ се увеличава с 10 %, като максималното комбинирано подпомагане не може да надхвърля 80% в следните случаи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • За проекти представени от млади селскостопански производители - 10 %; • За проекти с дейности, подпомагани по линия на ЕПИ за селскостопанска производителност – 10 %; • Проекти, интегриращи хоризонталните приоритети за иновации, опазване и възстановяване на околната среда, включително биологично производство, икономия на ресурси и адаптация към климатичните промени – 10 %.
---	---

Критерии за оценка на проекти	Предвиждат се два етапа на оценка:		
	Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение		
	Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:		
		КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки
	1	Стопанството на кандидата е с размер от 2000 до 7 999 евро СПО	15
	2	Подпомагане на чувствителни сектори в земеделското производство: сектор "Плодове и зеленчуци" или "Животновъдство" или "Етеричномаслени и медицински култури"	9
	3	Подпомагане на проекти, осигуряващи допълнителна заетост в земеделските стопанства: От 1 до 3 работни места, вкл. – 3 т. От 4 до 6 работни места, вкл. – 5 т. Над 7 работни места – 7 т.	7
	4	Проекти на земеделски стопани жени	6
	5	Кандидатът е млад фермер (съгласно определението на ПРСР 2014 – 2020 г. – до 40 г.), които е получил подкрепа за създаване на стопанства на млади фермери и полупазарни стопанства (малки стопанства) през периода 2007 – 2013 и периода 2014 - 2020 и не е получавал подпомагане по Програмата за инвестиционни дейности по мерки 121 и 4.1	5
	6	Проекти с инвестиции и дейности (над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта) от стопанства за производство на биологични продукти и/или стопанства в преход към биологично производство на продукти	5
	7	Подпомагане на проекти с инвестиции, свързани с опазване на околната среда (включително технологии, водещи до намаляване на емисиите) и/или постигане на стандартите на ЕС	5
	8	Собственикът и представляващият кандидата не са получавали подкрепа от ПРСР 2007 – 2013 и/или 2014 – 2020 г., независимо дали чрез кандидата или чрез друго юридическо лице в което участват.	4
9	Подпомагане на проекти в необлагодетелствани райони	4	
	ОБЩО	60	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ постигане на съответствие със стандартите на Европейския съюз (ЕС); ▪ подобряване опазването на околната среда
Обхват на мярката	<p>1. Географски обхват на мярката - цялата територия на действие на Стратегията за ВОМР.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – мярката предоставя помощ за извършване на инвестиции в следните избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на селскостопански продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти; ✓ месо и месни продукти; ✓ плодове и зеленчуци, включително гъби; ✓ пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти; ✓ зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и тестени изделия; ✓ растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло; ✓ технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия; ✓ готови храни за селскостопански животни (фуражи); ✓ гроздова мъст, вино и оцет. <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции и за производство на енергия чрез преработка на първична и вторична биомаса от растителни и животински продукти с изключение на биомаса от рибни продукти при спазване на следните изисквания: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Инвестиции, включително проекти с инвестиции за производство на електрическа и/или топлинна енергия или енергия за охлаждане и/или производство на биогорива и течни горива от биомаса, се подпомагат, ако са за собствено потребление и същите не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване нуждите на предприятието. Капацитетът на инсталациите не трябва да надвишава мощност от 1 мегават. ✓ При комбинирано топло- и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на предприятието полезна топлоенергия. ✓ При производство на електроенергия от биомаса инсталациите трябва да произвеждат най-малко 10 на сто топлинна енергия. ✓ Проекти с инвестиции за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37 - 40 от Закона за енергията от възобновяеми източници. ✓ Използваните за производство на биоенергия, включително биогорива, суровини от зърнени и други богати на скорбяла

	<p>култури, захарни и маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, не трябва да надхвърлят 20 на сто от общия обем суровини, използвани за това производство. <i>Условието не се прилага за отпадъчни продукти от култури, които не се използват за фуражи.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ и при условие, че енергията ще се използва за собствено потребление, свързано с дейностите, попадащи в някои от секторите пот. 2. ▪ Продуктите от допустимите за финансова помощ сектори по ал. 1, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, трябва да са описани в приложение № I по чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз, наричано по-нататък "приложение № I от Договора", и в приложение № 1. <p>Кандидатът представя разработен бизнес план, съгласно образец, приложен към документите за кандидатстване по мярката, който трябва да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години/ 10 години при строително-монтажни работи.</p>
Допустим и кандидати	<p>1. земеделски стопани, които отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ да са регистрирани като земеделски стопани съгласно Наредба № 3 от 1999 г. (ДВ, бр. 10 от 1999 г.); ▪ минималният стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро. <p>2. признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. от ПРСР 2014 - 2020 г.;</p> <p>3. еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2. (физически и юридически лица), регистрирани по ТЗ или ЗК, които са микро, малки, средни и големи предприятия.</p> <p>Кандидатите трябва да отговарят на условията посочени в т.5.Описание на мерките , подраздел Изисквания за допустимост на кандидатите от СВОМР</p>
Допустим и дейности	<p>Подобряване на цялостната дейност на предприятието чрез:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или 2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или 3. намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или 4. постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или 5. подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или 6. опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или 7. подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или 8. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или 9. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или 10. подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти. <p>Инвестициите, обект на подкрепа следва да са свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Преработка и/или маркетинг на продукти в обхвата на Приложение I към Договора за функциониране на Европейския съюз или на памук, с изключение на рибни продукти;

	<ul style="list-style-type: none"> Развитие на нови продукти, процеси и технологии за продукти в обхвата на Приложение I към Договора за функциониране на Европейския съюз или на памук, с изключение на рибни продукти.
Допустим и разходи	<ol style="list-style-type: none"> изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда; закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за: <ol style="list-style-type: none"> преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията; производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси; опазване компонентите на околната среда; производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса; подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните; закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности; закупуване на сгради, помещения и други недвижими имоти, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за производствени дейности на територията на селски район съгласно приложение № 3; закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието; изграждане/модернизиране, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг; материални инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Съюза съгласно приложение № 8, включително чрез финансов лизинг; разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата; закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг; за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и

	по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 10.							
Финансови параметри	Минимален размер на допустимите разходи - 30 000 лева. Максимален размер на допустимите разходи - 391 000 лева.							
Интензитет на финансовата помощ	<p>Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи, като същата може да се увеличава на база общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи в следните случаи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -За проекти представени от млади земеделски стопани финансовата помощ се увеличава с 10 %; -За интегрирани проекти финансовата помощ се увеличава с 10 %; -За проекти свързани със сливания на организации на производители финансовата помощ се увеличава с 10 %; -За проекти с инвестиции в райони с природни и други специфични ограничения финансовата помощ се увеличава с 10 %; -За проекти за колективни инвестиции представени от 6 до 10 ЗП финансовата помощ се увеличава с 10 %; -За проекти за колективни инвестиции, представени от над 10 ЗП и/или групи/организации на производители финансовата помощ се увеличава с 20 %; -За проекти с дейности, подпомагани по линия на ЕПИ за селскостопанска производителност финансовата помощ се увеличава с 10 %; -За проекти с инвестиции в стопанства изпълняващи ангажименти по мярка „Биологично земеделие” или сходни ангажименти по мярка 214 „Агроекологични плащания“, направление „Биологично земеделие“ от ПРСР 2007 -2013 г. финансовата помощ се увеличава с 15 %. <p>Допълнителната финансова помощ за млади фермери се предоставя в случай, че заявлението за подпомагане е представено от кандидат на възраст от 18 години и не повече от 40 години към датата на кандидатстване за финансова помощ.</p> <p>Максималното комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е не повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>Максималното комбинирано подпомагане за проекти за колективни инвестиции е не повече от 90 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p>							
Критерии за оценка на проекти	<p>Предвиждат се два етапа на оценка:</p> <p>Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение</p> <p>Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР</th><th>Максимален брой точки</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td><td>Проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори (мляко и млечни продукти, етерично-маслени и медицински култури) - над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори</td><td>15</td></tr> </tbody> </table>			КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки	1	Проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори (мляко и млечни продукти, етерично-маслени и медицински култури) - над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори	15
	КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки						
1	Проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори (мляко и млечни продукти, етерично-маслени и медицински култури) - над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори	15						

	2	Проектът създава нови работни места: От 1 до 3 работни места, вкл. – 5 т. От 4 до 6 работни места, вкл. – 10 т. Над 7 работни места – 15 т.	15
	3	Проекти за въвеждане на нови и енергоспестяващи технологии и/или иновации в преработвателната промишленост	10
	4	Проекти за преработка на биологични суровини и производство на биологични продукти	8
	5	Проекти с инвестиции за постигане стандартите на ЕС, подпомагани по мярката, включително такива за намаляване на емисиите при производство на енергия от биомаса	7
	6	Проектът предлага ново за населеното място производство	5
		ОБЩО	60

Приоритет 2 „Разнообразяване и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“

Мярка 6.4 (ПРСР)	<i>Мярка 6.4. Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности</i>
<i>Описание на целите</i>	<p>Чрез мярката се цели да се развият неземеделски дейности, с потенциал за устойчиво развитие, което е свързано със създаване на заетост извън сектор земеделие. Икономическите сектори извън земеделието създават заетост, за която е характерна липсата на сезонност, присъща на земеделските сектори, в тази връзка основна цел на мярката е насърчаване на инвестиционните дейности, създаването на заетост. Чрез мярката се цели също разширяване на дейностите на земеделските стопанства с неземеделски такива, което от своя страна ще повиши тяхната устойчивост и подпомогне процеса на реструктурирането им.</p> <p>Специфична цел на мярката е усвояването на потенциала за развитие на туризъм, съчетаващ природни и културни ценности.</p>
<i>Обхват на мярката</i>	<p>1. Географски обхват на мярката - цялата територия на действие на Стратегията за BOMP.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – ще се финансират неземеделски дейности от всички сектори на икономиката с изключение на инвестиции за хазарт, финансови услуги, голф, сектори и дейности, определени за недопустими в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за продажба. В рамките на подмярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз.</p> <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката:</p> <ul style="list-style-type: none"> Кандидатът представя разработен бизнес план, който да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години/ 10 години при строително-монтажни работи; Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 2 000 евро;

	<ul style="list-style-type: none"> • Инвестициите в производство на електроенергия от биомаса не се подпомагат, ако те не произвеждат 10% топлинна енергия от общо произведената енергия. • При производство на биоенергия (включително биогорива) суровините от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури, както и суровини, които могат да се използват за фуражи се ограничават до 20%. Ограниченията от 20% не се прилагат за отпадъчни продукти от тези култури, които не се използват за фуражи. Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от ЗЕВИ (например: не са отглеждани върху терени с голямо значение за биоразнообразието, с високи въглеродни запаси, не са добити от суров материал, отглеждан на земя, която е била торфище, водят като резултат при потреблението на произведените от тях биогорива и течни горива от биомаса до намаляване на емисиите на парникови газове. <p><u>Не се предоставя финансова помощ за:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • хазарт; • финансови услуги; • голф; • сектори и дейности, определени за недопустими в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г.; • производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за продажба; <p>Кандидатът представя разработен бизнес план, съгласно образец, приложен към документите за кандидатстване по мярката, който трябва да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години/ 10 години при строително-монтажни работи.</p> <p>Бизнес планът трябва да съдържа най-малко следните елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Резюме на плана; · Първоначално икономическо състояние на кандидата; · Анализ на пазара, въздействие върху конкурентите; · Етапи и цели за развитие на новите дейности на кандидата; · Прогноза на нетните парични потоци; · Подробно описание на дейностите и инвестициите, необходими за развитие на дейностите на кандидата, включително дейностите, свързани с устойчивото развитие и ефективно използване на ресурсите на околната среда, като например обучение и консултации. <p>Промени в бизнес плана се допускат, ако не водят до съществено изменение на дейността.</p>
Допустим и кандидати	<p>Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по ТЗ, ЗК или Закона за вероизповеданията, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите.</p> <p>Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 2 000 евро.</p> <p>Кандидатите трябва да отговарят на условията посочени в т.5.Описание на мерките , подраздел Изисквания за допустимост на кандидатите от СВОМР</p>
Допустим и	<p>Инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически

дейности	<p>обекти с до 20 помещения за настаняване и развитие на туристически услуги);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали); ▪ Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.; ▪ Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление. Проекти, с включени инвестиции за производство енергия от ВЕИ се подпомагат, ако не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване на потребностите на предприятието; ▪ Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.
Допустим и разходи	<p>Инвестиции в материални и нематериални дълготрайни активи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изграждане, придобиване или подобренията на недвижимо имущество; • Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите; • Общи разходи, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост; • Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.
Финансови параметри	<p>Минимален размер на допустимите разходи - 10 000 лева.</p> <p>Максимален размер на допустимите разходи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За кандидати микропредприятия или земеделски стопани, които имат икономически размер, измерен в стандартен производствен обем (СПО) над 8 000 евро: Максимален размер на допустимите разходи: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 391 160 лева за проекти, включващи СМР; ▪ 200 000 за проекти, които не включват СМР 2. За кандидати земеделски стопани, които имат икономически размер, измерен в стандартен производствен обем (СПО) от 2 000 до 7 999 евро: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Максимален размер на допустимите разходи - 85 000 лева.
Интензитет на финансова помощ	<p>За кандидати микропредприятия или земеделски стопани, които имат икономически размер, измерен в стандартен производствен обем (СПО) над 8 000 евро:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Финансовата помощ не може да надвишава 75% от общите допустими разходи <p>За кандидати земеделски стопани, които имат икономически размер, измерен в стандартен производствен обем (СПО) от 2 000 до 7 999 евро:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Финансовата помощ е в размер до 85% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи

	Финансовата помощ се получава при спазване на правилата за „минимална помощ“ при спазване на условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.		
Критерии за оценка на проекти	Предвиждат се два етапа на оценка:		
	Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение		
	Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:		
		КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки
	1	Проектът е насочен към развитие на туризма.	15
	2	Проектът създава нови работни места: От 1 до 3 работни места, вкл. – 5 т. От 4 до 6 работни места, вкл. – 7 т. Над 7 работни места – 10 т.	10
	3	Кандидат земеделски стопанин, които имат икономически размер, измерен в стандартен производствен обем (СПО) от 2 000 до 7 999 евро	10
	4	Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	10
	5	Проект, представен от кандидат, който е млад фермер (съгласно определението на ПРСР 2014 – 2020 г. – до 40 години)	5
	6	Собственикът и представляващия кандидата не са получавали подкрепа от ПРСР 2007 – 2013 и/или 2014 – 2020 г., независимо дали чрез кандидата или чрез друго юридическо лице в което участват.	5
7	Проекти на земеделски стопани жени или юридически лица, собственост на жени	5	
	ОБЩО	60	

В рамките на **Цел 2 „Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство“**, са включени 3 мерки, попадащи в обхвата на ПРСР 2014 – 2020 г.

Приоритет 1 „Създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдых, спорт и развитие на туризма“

Под-мярка 7.2 (ПРСР)	„Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура “
Описание на целите	Основна цел на мярката е насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие на община Чирпан чрез: <ul style="list-style-type: none"> подобряване на средата и качеството на живот в населените места на община Чирпан; осигуряване на базови услуги на населението на община Чирпан и достъпа до тях в сферата на образованието, здравеопазването и социалните грижи, науката и културата, водоснабдяването и канализацията, енергоснабдяването, транспорта, благоустройството, физическата култура, спорта и отдиха.
Обхват на	1. Географски обхват на мярката - цялата територия на действие на

мярката	<p>Стратегията за ВОМР.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – мярката ще се финансира създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура.</p> <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката:</p> <p>Проектите се подпомагат, ако:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. дейностите, включени в проектите, съответстват на приоритетите на общинския план за развитие на община Чирпан за периода 2014 – 2020 г., удостоверено с декларация от кмета на общината; 2. дейностите, включени в проектите са съгласувани с одобрената стратегия за ВОМР, за което се представя декларация от председателя на колективния управителен орган на местната инициативна група. <p><i>Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство.</i></p> <p>Един проект може да включва различни дейности, включително и за различни населени места на общината.</p>
Допустим и кандидати	<ul style="list-style-type: none"> • Община Чирпан; • Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по ЗЮЛНЦ, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот и със седалище на територията на МИГ • Читалища на територията на МИГ, регистрирани по Закона за народните читалища за дейности свързани с културния живот,
Допустим и дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици, тротоари; • Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони; • Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение; • Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства; • Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност; • Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура; • Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства; • Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони.

Допустим и разходи	1. строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 2. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 3. придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност; 4. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект.		
Финансови параметри	Минимален размер на допустимите разходи - 20 000 лева. Максимален размер на допустимите разходи - 391 160 лева.		
Интензитет на финансовата помощ	(1) Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. (2) Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля 97 790 лв. (3) Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“. (4) Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ определен въз основа на анализ „разходи-ползи“ по т. 3 се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.		
Критерии за оценка на проекти	Предвиждат се два етапа на оценка: Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:		
		КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки
	1	Обектът, който се финансира по проектът обслужва повече от 1 населени места	15
	2	Целевата група по проекта са млади хора до 29 г.	12
	3	Проектът съдържа мерки за повишаване на енергийната ефективност	10
	4	Проектът е за подобряване на физическата среда в населените места	10
	5	Проектът предвижда допълнителни съоръжения за хора с увреждания, извън законово изискуемите съгласно вида на строежа	5
	6	Проектът се реализира в населени места извън общинския център	5

	7	Дейностите по проекта са свързани с други мерки на СВОМР	3
		ОБЩО	60
Под-мярка 7.5 (ПРСР)	„Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура”		
Описание на целите	Насърчаване развитието на инфраструктура за отдих и развитие на туризъм, чрез подкрепа на обекти на местното природно, културно и историческо наследство и туристическа инфраструктура.		
Обхват на мярката	<p>1. Географски обхват на мярката ,цялата територия на действие на Стратегията за ВОМР.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – мярката ще финансира изграждане, реконструкция или ремонт на малка по мащаби инфраструктура за отдих и туристическа инфраструктура.</p> <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката: Проектите се подпомагат, ако:</p> <p>1. дейностите, включени в проектите, съответстват на приоритетите на общинския план за развитие на съответната община, удостоверено с декларация на кмета на общината;</p> <p>2. дейностите, включени в проектите са съгласувани с одобрената стратегия за ВОМР, за което се представя декларация от председателя на колективния управителен орган на местната инициативна група.</p> <p><i>Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на ЗООС, ЗЗТ и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство.</i></p>		
Допустим и кандидати	<ul style="list-style-type: none"> Община Чирпан; Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, със седалище на територията на МИГ Читалища на територията на МИГ, регистрирани по Закона за народните читалища; 		
Допустим и дейности	<ul style="list-style-type: none"> Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове; Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центровете за изкуство и занаяти с туристическа цел; Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел; Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки). 		

Допустим и разходи	<p>а) Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;</p> <p>б) Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;</p> <p>в) Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост;</p> <p>г) Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки.</p> <p>Разходите по т. „в“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.</p> <p>Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по подмяката.</p>																						
Финансови параметри	<p>Минималният размер на допустимите разходи - 10 000 лева.</p> <p>Максималният размер на допустимите разходи - 53 000 лева.</p>																						
Интензитет на финансова помощ	<p>Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.</p>																						
Критерии за оценка на проекти	<p>Предвиждат се два етапа на оценка:</p> <p>Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение</p> <p>Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР</th><th>Максимален брой точки</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td><td>Брой население, което ще се възползва от допустимите дейности</td><td>18</td></tr> <tr> <td>2</td><td>Проектът надгражда резултатите от предишен проект</td><td>16</td></tr> <tr> <td>3</td><td>Проектът, създава нови работни места</td><td>11</td></tr> <tr> <td>4</td><td>Дейностите предвиждат разнообразяване на туристическите дейности или създаване на нов туристически продукт/услуга</td><td>8</td></tr> <tr> <td>5</td><td>Проектът е свързан с развитие на културен или екологичен туризъм</td><td>7</td></tr> <tr> <td></td><td>ОБЩО</td><td>60</td></tr> </tbody> </table>			КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки	1	Брой население, което ще се възползва от допустимите дейности	18	2	Проектът надгражда резултатите от предишен проект	16	3	Проектът, създава нови работни места	11	4	Дейностите предвиждат разнообразяване на туристическите дейности или създаване на нов туристически продукт/услуга	8	5	Проектът е свързан с развитие на културен или екологичен туризъм	7		ОБЩО	60
	КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки																					
1	Брой население, което ще се възползва от допустимите дейности	18																					
2	Проектът надгражда резултатите от предишен проект	16																					
3	Проектът, създава нови работни места	11																					
4	Дейностите предвиждат разнообразяване на туристическите дейности или създаване на нов туристически продукт/услуга	8																					
5	Проектът е свързан с развитие на културен или екологичен туризъм	7																					
	ОБЩО	60																					
<p>Мярка, която не е включена в ПРСР и Регламент 1305/2013, но съответства на целите на Регламент 1305/2013 и ще се финансира от ЕЗФРСР</p>																							
<p>Приоритет 2 „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство“</p>																							
Мярка	<p>„Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на нематериалното културното и природното наследство на община Чирпан“</p> <p>Мярка, съответстваща на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие</p>																						
Описание на целите	<p>Съхранение на местната идентичност и култура, чрез възстановяване, опазване и развитие на местното културно наследство и традиции, и</p>																						

	<p>съхранение на природното наследство.</p> <p>Мярката ще допълни резултатите от дейностите за подобряване качеството на живот на населението, както и за развитие на туризма и ще допринесе за сплотяване на местната общност и съхранение на нейната идентичност.</p> <p>Важен акцент в мярката ще бъдат младите хора и въвличането им в дейности по опознаване на местните традиции, опазване на нематериално културно наследство и насърчаване на екологичната култура за опазване на природното наследство.</p>
Обхват на мярката	<p>1. Географски обхват на мярката - цялата територия на действие на Стратегията за BOMR.</p> <p>2. Обхват на инвестициите по мярката – мярката ще финансира проекти, насочени към съхраняване на местната идентичност и култура, чрез възстановяване, опазване и развитие на местното нематериално културно наследство и традиции, и съхранение на природното наследство. Нематериалното културно наследство включва обичаите, формите на представяне и изразяване, знанията и уменията, а също и свързаните с тях инструменти, предмети и културни пространства, признати от общностите/групите (в някои случаи отделните лица) като част от тяхното културно наследство. Това нематериално културно наследство, предавано от поколение на поколение, се пресъздава постоянно от общностите и групите, в зависимост от тяхната обкръжаваща среда, тяхното взаимодействие с природата и тяхната история и формира чувството им за самобитност и приемственост, като по този начин способства за насърчаване на уважението към културното многообразие и творчество на населението.</p> <p>3. Специални условия, свързани с обхвата на мярката:</p> <p>Дейностите, включени в проектите трябва да са съгласувани с одобрената стратегия за BOMR, за което се представя декларация от председателя на колективния управителен орган на местната инициативна група.</p> <p>1. Демаркация между настоящата мярка и по-мярка 7.5</p> <p>По под-мярка 7.5 се финансира „Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство“ и „Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел“. Допустимите разходи по мярката са за изграждането, или подобренията на недвижимо имущество. В обхвата на настоящата мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан“ се предвижда финансирането на проекти, насочени към съхраняване на местната идентичност и култура, чрез възстановяване, опазване и развитие на местното културно наследство и традиции, и съхранение на природното наследство, които ще допълнят резултатите от инвестициите по под-мярка 7.5. Различното в настоящата мярка е, че по нея няма да се подкрепят инвестиционни дейности за изграждане, реконструкция, ремонт на обекти, а само „меки мерки“ в областта на нематериалното, културно и природно наследство и местните традиции.</p>
Допустим и	<ul style="list-style-type: none"> Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, вкл. училищни

кандидати	<p>настоятелства със седалище на територията на МИГ</p> <ul style="list-style-type: none"> Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища, със седалище на територията на МИГ Образователни институции с регионално и местно значение – училища и детски градини
Допустим и дейности	<ul style="list-style-type: none"> Проучвания и информационни дейности, свързани с популяризиране на нематериалното културно наследство; Проучвания и изработване на материали във връзка с документиране и/или изследване, и/или промотиране на нематериалното културно наследство; Дейности, свързани със съхранение и популяризиране на местния фолклор, на историческото и културното наследство на района/територията в т.ч. опазване на природните пространства и на мемориалните места, чието съществуване е необходимо за изразяване на нематериалното културно наследство; Дейности, свързани със съхранение и популяризиране на местния фолклор - и/или различни мероприятия във връзка с местни културни обичаи и традиции - /фестивали, събори, празници, обичаи/ и други събития, свързани с местното културно наследство и разнообразяването а културния живот на населението вкл. дейности за популяризиране на културно наследство с национално значение Насърчаване на екологичната култура за опазване на природното наследство на селата;
Допустим и разходи	<ol style="list-style-type: none"> Разходи за проучвания и информационни дейности, свързани с популяризиране на нематериалното културно наследство – изработка на рекламни материали, промоционални клипове, пътеводители и други рекламни дейности, свързани с материалното културно наследство. Разходи за организация и провеждане на различни мероприятия/ събития във връзка с местни културни обичаи и традиции - /фестивали, събори, празници, обичаи/ и други, свързани с местното културно наследство, дейности за популяризиране на нематериалното културно наследство, проучвания на местното нематериално културно наследство, в т.ч. краеведски изследвания и отпечатване на материали (дипляни, книги, пътеводители и др.), в т.ч. хонорари, средства за награден фонд, командировки, възнаграждения за лектори/ жури, канцеларски материали за целите на проекта (покани, афиши, обяви и др.) и др. Разходи за закупуване на традиционни фолклорни костюми за самодейно колективи към читалищата, работещи в сферата на съхраняване на местните традиции и обичаи. Закупуване на оборудване и обзавеждане (вкл. озвучителна и др.техника), свързано с предвидените в проектите събития. Разходи за опазване на природното наследство – меки мерки, свързани с насърчаване на екологичната култура за опазване на природното наследство – информационни кампании сред населението, организиране и провеждане на открити уроци за деца и ученици, еко-излети, конкурси други дейности, насочени към младите хора за повишаване на тяхната екологична култура за опазване на природното наследство, информационни и рекламни материали, семинари, изследвания за биоразнообразието и др.

	<p>6. Проучвания и изработване на материали във връзка с идентификация и/или документиране и/или изследване, и/или съхраняване на елементи от нематериалното културно наследство;</p> <p>7. Популяризиране, предаване и възраждане на различните аспекти на културното наследство (например провеждане на различни мероприятия във връзка с местни културни обичаи и традиции - фестивали, събори и други събития, свързани с местното културно наследство, организиране на изложби, семинари, създаване на мрежа от присъединени към проекта институции – музеи, музейни сбирки, читалища, общини, неправителствени организации, както и частни лица/обекти, които подкрепят идеята за утвърждаването на селското наследство като определена културна ценност и др.);</p> <p>8. Осигуряване на признаване, уважение и популяризиране на нематериалното културно наследство сред обществеността посредством:</p> <ul style="list-style-type: none"> - информационни дейности като реклама, плакати, статии, радио и ТВ предавания за нематериалното културно наследство; - програми за повишаване на заинтересоваността и информираността на обществото и по-специално на младежта за опазване на природните пространства и на мемориалните места, чието съществуване е необходимо за изразяване на нематериалното културно наследство; - неформални способности за предаване на знанията и информацията за местното културно наследство (напр. предаване на знания и умения, техники и технологии, свързани с опазването и развитието на традиционните занаяти и др.); <p>9. Информирание на обществеността за опасностите, които заплашват културното наследство, както и за инициативите, осъществявани за неговото опазване;</p> <p>Проекти, не могат да се състоят изцяло и изключително от някоя от следните дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • създаването и поддържането на интернет страници; • предпечатна подготовка и издание на списания и вестници; • организиране на конференции и срещи и публикации на изследвания и доклади. <p>Проектите от такъв вид не са избираеми.</p>
Финансови параметри	<p>Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 2 450 лева.</p> <p>Максималният на общите допустими разходи за един проект е 20 000 лева.</p>

Интензитет на финансова помощ	Финансовата помощ е в размер 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта когато кандидатът е публично лице: <ul style="list-style-type: none"> Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища; Образователни институции с местно значение – училища и детски градини; Финансовата помощ е в размер 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта когато кандидатът е частно лице и проектът е в обществена полза: <ul style="list-style-type: none"> Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел.		
Критерии за оценка на проекти	Предвиждат се два етапа на оценка: Първи етап: Административно съответствие и допустимост на кандидата и проектното предложение Втори етап: Техническа оценка на проекта, съгласно следните критерии за оценка и тяхната тежест:		
		КРИТЕРИИ ЗА ИЗБОР	Максимален брой точки
	1	Дейностите по проекта са обвързани с други мерки на СВОМР	15
	2	Кандидати, който не са получили финансиране от СМР на МИГ – Чирпан 2007 – 2014 г.	15
	3	Брой млади хора до 29 г., които ще се възползват от резултатите по проекта	10
	4	Проектът включва комбинирани дейности по опазване на природното и културното наследство	10
	5	Проектът включва дейности за популяризиране на местното културно наследство извън територията на МИГ - Чирпан	10
		ОБЩО	60
ОПОС (ЕФРР)	Не са избрани мерки от ОПНОИР, ОПРЧР, ОПИК и ПМДР, тъй като въз основа на анализа на заинтересованите страни и интересът на потенциалните бенефициенти към всички допустими мерките за финансиране, мерки от горепосочените програми не са идентифицирани от заинтересованите страни.		
ОПНОИР (ЕСФ)			
ОПРЧР (ЕСФ)			
ОПИК			
ПМДР (ЕФМДР)			
6. Финансов план:			
6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:			
Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализацията на Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ - Чирпан през периода 2016-2020 г. и представлява основна финансовата рамка за изпълнение на стратегията. Предвижда се всички средства да бъдат финансирани от ЕЗФРСР, в т.ч.:			
Мерки от ПРСР 2014 – 2020 г. (ЕЗФРСР) – 97,25 % от общия предвиден публичен принос за реализация на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан и			
Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР) - 2,75 % от общия предвиден публичен принос за реализация на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан:			
Мярка „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан“.			
Относителния дял от общото публично финансиране по стратегията за ВОМР на МИГ -			

Чирпан по **основните цели на стратегията** е както следва:

Цел 1 „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“ – **68,2 %**.

Цел 2 „Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство“ – **31,8 %**.

Относителният дял от общото публично финансиране по стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан по **приоритети** на стратегията е както следва:

- ❖ **Цел 1/ Приоритет 1** „Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на стойност към земеделските продукти“ – 30,68 %;
- ❖ **Цел 1/ Приоритет 2** „Разнообразяване на местната икономика и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“ – 37,50 %;
- ❖ **Цел 2/ Приоритет 1** „Разнообразяване на местната икономика и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“ – 29,08 %;
- ❖ **Цел 2/ Приоритет 2** „Разнообразяване на местната икономика и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“ – 2,75 %;

Индикативната финансова таблица е разгърната в конкретни мерки за реализация на специфичните цели към всеки от приоритетите на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан с конкретни индикативни стойности.

Времево разпределение на договориране на публичната финансова помощ

Срокът за сключване на договори за предоставяне на финансова помощ за проекти по мерките, включени в СВОМР е 31 декември 2020 г. В тази връзка времевото разпределение на общия финансов ресурс за реализация на стратегията е представено за периода 2016 – 2020 г. - периодът на договориране на одобрените за финансиране по стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан проекти. След приключване на срокът за договориране на проекти, бенефициентите могат да изпълняват дейностите по проектите към стратегия за ВОМР в срок до 30 юни 2023 г., от което следва, че реалното финансово приключване на стратегията ще продължи до 30 юни 2023 г.

Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 – 2020 г. (ЕЗФРСР)	2 853 000	97,25 %
1.1	Подкрепа за дейности за професионално обучение и придобиване на умения	100 000	3.41%
4.1.	Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	500 000	17.04%
4.2.	Подкрепа за инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти	300 000	10.23%
6.4.	Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности	1 100 000	37.50%
7.2.	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	800 000	27.27%
7.5.	Инвестиции за публично ползване в	53 000	1.81%

	инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура		
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)	80 700	2,75 %
M7	Мярка, съответстваща на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие: „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан“	80 700	2,75 %
	ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯ:		100 %
	Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие	977 900	

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:

Планираният размер на публичния принос от ЕЗФРСР в бюджета на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан е 2 933 700 лв. и съответства на левовата равностойност на 1 500 000 евро. Стратегията не предвижда мерки и дейности от други фондове, следователно публичния принос към стратегията ще бъде **100 % от ЕЗФРСР**.

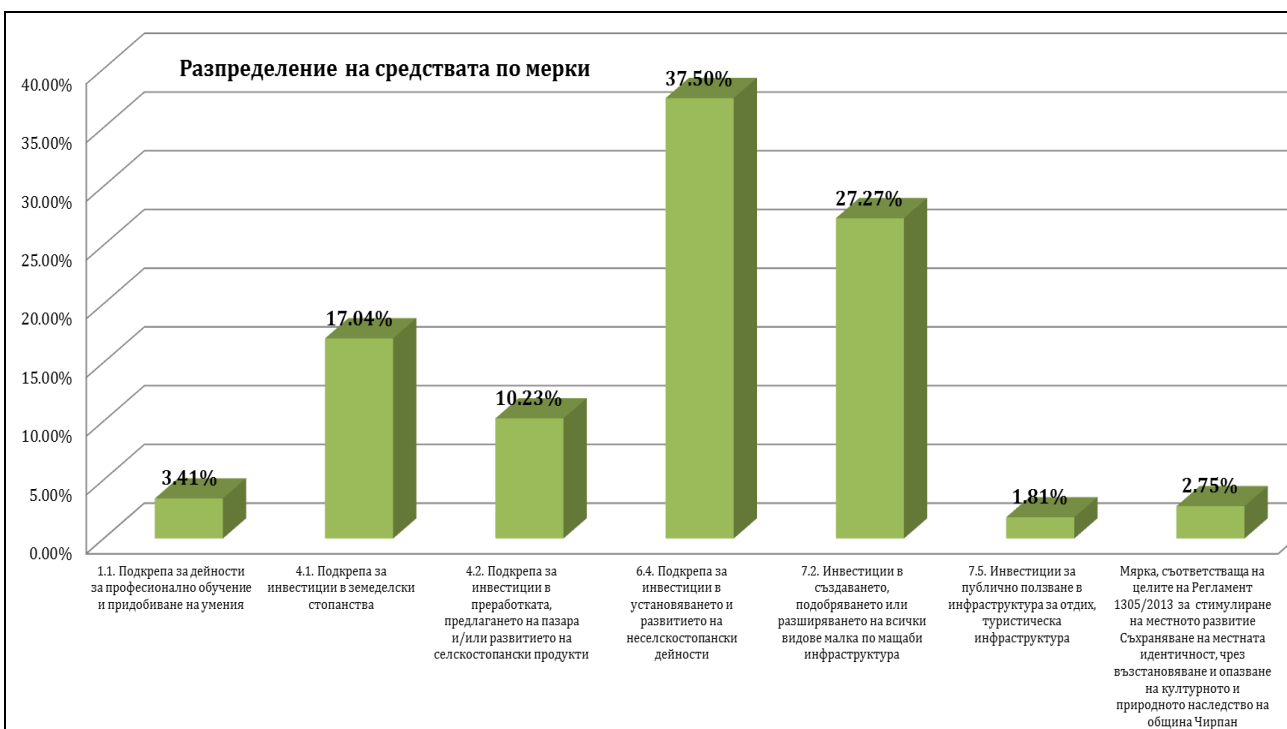
В стратегията са включени общо 6 мерки от ПРСР 2014 – 2020 г. за изпълнение на проекти по стратегията, с обща стойност на публичния принос в размер на 2 853 000 лева или 97,25 % от общия предвиден публичен принос за реализация на проекти по стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан.

Предвидената мярка, попадаща извън обхвата на ПРСР и мерките от Регламент, но съответстваща на целите на регламента, за която също се предвижда финансиране от ЕЗФРСР е на стойност 80 700 лв. - 2,75 % от общия предвиден публичен принос за реализация на проекти по стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан. Въпреки ниската стойност за изпълнението на проекти по мярка, ефектът от нея ще допълни резултатите по всички мерки на стратегията, съхранявайки местната идентичност и културно и природно наследство предимно чрез „меки“ дейности, насочени основно към младите хора и допринасяйки за социалното сближаване и разнообразяване на културния живот на населението.

Хоризонталната цел към стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан „Ефективното изпълнение на стратегията за ВОМР и дейности за популяризирането и“ е на обща стойност 977 900 лв. или 25 % от общите публични разходи от ЕЗФРСР в рамките на стратегията за ВОМР от общите разходи по под-мярка 19.2 и под-мярка 19.4 на ПРСР 2014 - 2020 г. Средствата са разпределени както следва:

- 782 320 лв. за обезпечаване на МИГ с необходимия финансов ресурс за ефективното изпълнение на стратегия за ВОМР - 80% от стойността на общо допустимите разходи по под-мярка 19.2 и под-мярка 19.4 на ПРСР 2014 - 2020 г.;
- 195 580 лв. за дейности, свързани с популяризиране на стратегия за ВОМР - повишаване на информираността на населението относно подхода ВОМР и насърчаване на активното му участие в процеса на прилагане на стратегии за ВОМР - 20% от стойността на общо допустимите разходи по под-мярка 19.2 и под-мярка 19.4 на ПРСР 2014 - 2020 г.

На следващата графика е представено разпределение на средствата по мерки, избрани в стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан:

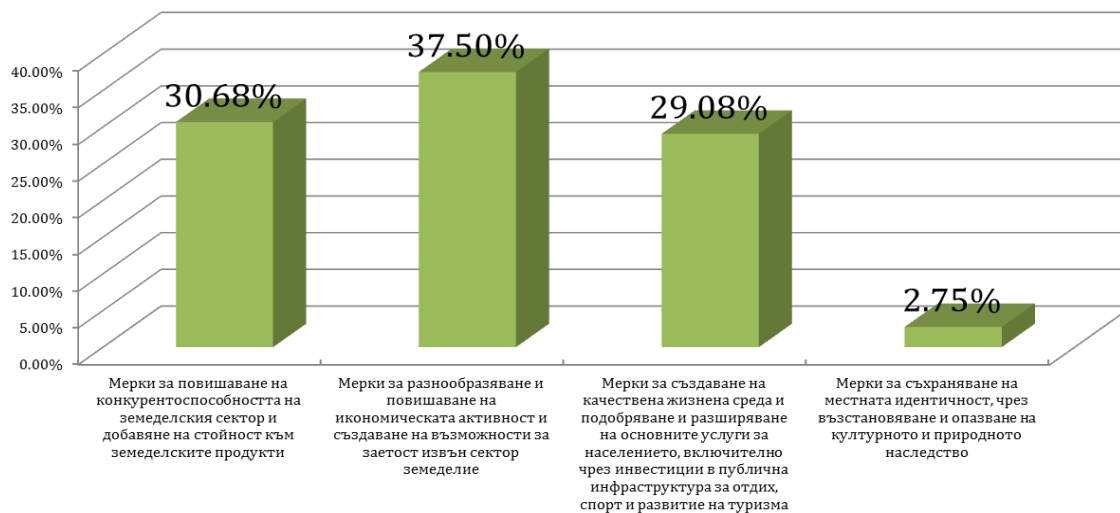

Мерките в стратегията са конкретно обвързани с постигането на всяка от специфичните цели, дефинирани в стратегическата рамка за изпълнение на Стратегията за ВОМР на МИГ-Чирпан, които от своя страна са насочени към приоритетите на двете цели на стратегията.

7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:

На следващата графика е представена в процентното съотношение обвързаността на мерките с приоритетите на стратегията.

Относителен дял на групите мерки по приоритетите на стратегията

Описаните финансови ресурси за реализацията на стратегията включват планирания публичен принос от ЕФЗРС за публичния и частния сектор. Допълнително следва да бъде отчетен факта, че интензитетът на безвъзмездна финансова помощ за различните мерки, предвидени в стратегията е различен. Допълването на публичния принос към проектите със собствено финансиране от страна на частния сектор, допълнително ще генерира инвестиции за съживяване на територията и икономиката.

Мерките за инвестиции в земеделските стопанства и преработката и предлагането на пазара на селскостопанска продукция ще бъдат подкрепени с 50 % от общите разходи по проектите по линия на ЕЗФРСР (под-мярка 4.1 „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства” и под-мярка 4.2 „Подкрепа за инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или

развитието на селскостопански продукти” на ПРСР 2014 – 2020 г.), като останалата част от инвестициите ще бъде финансирана със собствени средства на земеделските производители. Инвестициите за развитие на малките земеделски стопанства, които ще бъдат допустими кандидати по мярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства“ ще бъдат подкрепени с 60% до 80% от общите разходи по проектите. Инвестициите за диверсификация на дейността на малки земеделски стопанства, които ще бъдат допустими кандидати за извършване на неземеделска дейност по мярка 6.4. „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“, ще включват 85 % публичен принос за реализацията на проектите. По същата мярка, насочена към развитие на неземеделски дейности с допустими кандидати микропредприятия ще осигурява 75 % от необходимите инвестиции за развитие на неземеделския сектор в общината. Предвидените мерки за подобряване на средата и качеството на живот на населението чрез инвестиции в публична инфраструктура (под-мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ и под-мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ на ПРСР 2014 – 2020 г.), ще финансират проектите със 100 % публични средства. Разработената мярка за съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство, която не е включена в ПРСР 2014 – 2020 и Регламент 1305/2013, но съответства на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие предвижда публичен принос между 60 и 100 %, в зависимост от кандидата.

Индикативните допълнителни средства, които пряко ще бъдат насочени към съживяване и развитие на икономиката на територията на МИГ – Чирпан под формата на собствен принос за реализация на частните проекти (основно насочени към инвестиции в земеделските стопанства, преработвателната промишленост, диверсификацията на икономиката и създаване и развитие на неземеделски дейности) представляват допълнителни инвестиции в размер на около 36% от стойността на публичния принос на ЕЗФРСР.

Планираният бюджет по мерки на Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан изцяло отразява потребностите за подкрепа на територия на местната инициативна група в избраните приоритетни области и капацитета на потенциалните бенефициенти да разработват, изпълняват и съ-финансират (основно частния сектор) проекти по избраните мерки на Стратегията за ВОМР.

При планирането на бюджета за периода 2016 – 2020, разпределението на сумите по мерки и години, ще се отчита заявения инвестиционен интерес на бенефициентите от територията на МИГ - Чирпан, както и изискването, всички проекти да бъдат договорени до края на 2020 г. Договорените проекти през 2020 г. ще се изпълняват през следващите две години – 2021 и 2022 г. Крайният срок за изпълнение и отчитане на проекти на бенефициенти по Стратегията за ВОМР на МИГ - Чирпан е до 30 юни 2023 г.

Всички покани ще обхващат всички мерки от стратегията до изчерпване на ресурса по всяка от мерките. Поканите ще са с определени бюджети, за да се даде възможност повече бенефициенти да се подготвят за следващи покани. През последната година на договаряне ще се отварят мерките за които не е изчерпан бюджета за периода на стратегията.

Срокът за сключване на договори за предоставяне на финансова помощ за проекти по мерките, включени в СВОМР е 31 декември 2020 г. След приключване на срокът за договориране на проекти, бенефициентите могат да изпълняват дейностите по проектите към стратегия за ВОМР в срок до 30 юни 2023 г., от което следва, че реалното финансово приключване на стратегията ще продължи до 30 юни 2023 г.

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката: (не повече от 12 страници)

8.1. Организационна структура на МИГ:

<p>– организационна структура/схема.</p>	<p>Сдружение „Местна Инициативна Група Чирпан” е юридическо лице с нестопанска цел за извършване на общественополезна дейност, регистрирано съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с територия на действие община Чирпан. Членове на сдружението са физически лица с постоянен адрес и юридически лица със седалище на територията на действие на Сдружението, които споделят неговите цели. Нов член на Сдружението се приема с решение на Общото събрание.</p> <p>Организацията има върховен колективен орган – „Общо събрание”, което се състои от всички членове на сдружението. Численост на общото събрание е 31 членове, представители на всички идентифицирани заинтересовани страни във връзка с изпълнението на СВОМР, с изключение на местни поделения по вероизповедания. В Общото събрание членуват лица от 11 от общо 20 населени места в община Чирпан, а разпределението в процентно изражение по сектори на принадлежност на членовете е следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ публичен сектор – 12,90% ▪ стопански сектор – 48,39 % ▪ нестопански сектор – 39,71 % <p>Списък на членовете на ОС и УС е представен като Приложение към настоящата стратегия</p> <p>Сдружение „Местна Инициативна Група Чирпан” има колективен управителен орган - „Управителен съвет”. Управителният съвет (УС) се избира от Общото събрание с мандат 5 години. Управителен съвет е в състав: Председател и още 6 членове (общо 7 членове на Управителния съвет). Представители на публичната местна власт (14 %), нестопанския сектор (43 %) и представители на стопанския сектор на територията на общината (43%).</p> <p>В следващата графика е представена организационната структура на Сдружение „Местна Инициативна Група Чирпан”:</p> <div style="text-align: center;"> <pre> graph TD A[ОБЩО СЪБРАНИЕ] --> B[УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ] B --> C[ЕКИП И ЕКСПЕРТИ] B --> D[КОМИСИИ] </pre> </div>
--	--

8.2. Управление на МИГ:

<p>– органи за управление и контрол;</p>	<p>Органите на управление на Сдружение „Местна Инициативна Група Чирпан” са Общо събрание и Управителен съвет. Управителен орган на Сдружение „Местна Инициативна Група Чирпан” е Управителният съвет,</p>
--	--

	който се ръководи от Председател, представляващ сдружението пред трети лица.
--	--

Общо събрание:

Общото събрание се свиква на редовно заседание най-малко веднъж годишно до края на м. април от Управителния съвет по негова инициатива или по искане на една трета от членовете на сдружението. Ако в последния случай управителният съвет в месечен срок не отправи писмено покана за свикване на общото събрание, то се свиква от съда по седалището на сдружението по писмено искане на заинтересуваните членове или натоварено от тях лице. Поканата трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото за провеждането на общото събрание и по чия инициатива то се свиква. Поканата се изпраща с писмо до членовете на сдружението, публикува се на страницата на сдружението и се поставя на мястото за обявления в сградата, в която се намира управлението на сдружението, най-малко един месец преди насрочения ден.

Общото събрание е законно, ако присъстват повече от половината от всички членове. При липса на кворум събранието се отлага с един час по-късно на същото място и при същия дневен ред и може да се проведе, колкото и членове да се явят.

Всеки член на общото събрание има право на един глас. Член на общото събрание няма право на глас при решаването на въпроси, отнасящи се до:

- него, неговия съпруг(а) или роднини по права линия - без ограничения, по съребрена линия - до четвърта степен, или по сватовство - до втора степен включително;
- юридически лица, в които той е управител или може да наложи или възпрепятства вземането на решения.

Един член може да представлява най-много още един член на общото събрание въз основа на писмено пълномощно. Преупълномощаване не се допуска.

Гласуването на общото събрание е явно, освен ако не се реши гласуването да е тайно.

Решенията на общото събрание се вземат с мнозинство от присъстващите. По въпроси, които не са включени в обявения в поканата дневен ред, не може да се вземат решения. Решенията за изменение и допълнение на Устава и за прекратяване или преобразуване на Сдружението се вземат с мнозинство 2/3 от присъстващите.

С мнозинство 2/3 от всички членове на Сдружението се вземат решенията за безвъзмездно разходване имуществото на Сдружението, когато е в полза на:

- лица от състава на другите му органи и техните съпрузи, роднините им по права линия - без ограничение, по съребрена линия - до четвърта степен, или по сватовство - до втора степен включително;
- лица, били в състава на управителните му органи до 2 години преди датата на вземане на решението;
- юридически лица, финансирали сдружението до 3 години преди датата на вземане на решение;
- юридически лица, в които посочените лица в т. 1 и 2 са управители или могат да наложат или възпрепятстват вземането на решения;

Управителен съвет:

Заседанията на управителния съвет се провеждат най-малко веднъж на три месеца и се свикват от председателя, който не по-късно от 7 дни преди датата на заседанието изпраща писмена покана до всички негови членове, в която се посочват датата, часът, мястото и дневният ред на заседанието. Председателят е длъжен да свика заседание на управителния съвет при писмено искане на една трета от членовете му. Ако председателят не свика заседание на управителния съвет в седмичен срок, то може да се свика от всеки един от

<p>заинтересованите членове на управителния съвет. При отсъствие на председателя заседанието се ръководи от определен от управителния съвет негов член.</p> <p>Заседанията на Управителния съвет се ръководят от Председателя, а в негово отсъствие - от друг член на УС, определен съобразно устава на Сдружението.</p> <p>Изпълнителният директор участва в заседанията на Управителния съвет с право на съвещателен глас.</p> <p>Управителният съвет може да взема решение, ако на заседанието му присъстват повече от половината от неговите членове. Присъстващо е и лице, с което има двустранна телефонна или друга връзка, гарантираща установяването на самоличността му и позволяваща участието му в обсъждането и вземането на решения. Гласуването на този член се удостоверява в протокола от председателстващия заседанието.</p> <p>Управителният съвет може да вземе решение и без да бъде провеждано заседание, ако протоколът за взетото решение бъде подписан без забележки и възражения за това от всички членове на управителния съвет.</p> <p><i>Решенията на Управителния съвет се приемат с явно гласуване, освен когато съвета не реши друго. Решенията се вземат с мнозинство от присъстващите, с изключение на решенията относно</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) предоставяне на имущество на Сдружението след неговото прекратяване и провеждане на процедура по ликвидация;</i> <i>2) разпореждане с имуществото на сдружението и</i> <i>3) определяне реда и организиране извършването на дейността на Сдружението.</i> 	
<p>– описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.</p>	<p>Сдружение „Местна Инициативна Група Чирпан”, предвижда за изпълнението на СВОМР персонал на следните позиции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Изпълнителен директор (ИД); 2. Експерт по прилагане на СВОМР; 3. Счетоводител; 4. Асистент
<p>Изисквания към изпълнителния директор и персонала:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Изисквания за позиция Изпълнителния директор: <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър”; 2. професионален стаж най-малко 5 години; 3. управленски опит най-малко две години; 4. опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. <p>Изпълнителният директор се избира по решение на УС. Договорът с ИД се подписва от Председателя на УС. За своята работа ИД се отчита пред УС.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Изисквания за позиция Експерт по прилагане на стратегията за ВОМР: <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър”; 2. професионален стаж най-малко две години ▪ Изисквания за позиция Счетоводител: <ol style="list-style-type: none"> 1. прилагат се изискванията на чл. 35 от Закона за счетоводството ▪ Изисквания за позиция Асистент: <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър”; 2. професионален стаж най-малко две години <p>Всички служителите на МИГ не могат да са членове на колективния управителен орган или на контролния орган на МИГ и да са свързани лица с членовете на колективния управителен орган или на контролния орган на МИГ по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон.</p>	

За осигуряване на експерти по гореизброените позиции е сключено писмено споразумение (отделно за всеки от тях) за последващо наемане по трудов договор, в случай на одобрение на заявлението за предоставяне на финансова помощ по под-мярка 19.2. с 4 лица, отговарящи на изискванията и притежаващи необходимия опит.

Експертите, с които е сключено споразумение са досегашни експерти, участващи в екипа на МИГ-Чирпан при изпълнение на СМР за периода 2007 – 2013 г.

За посочените позиции са съставени длъжностни характеристики, в които подробно са описани изискванията за заемане на длъжността, правата, задълженията, подчиненост и взаимодействие за всяка длъжност.

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

МИГ – Чирпан притежава необходимия капацитет за изпълнение на стратегията за ВОМР, което е доказано във времето, чрез успешното изпълнение на Стратегията за местно развитие за периода 2007 – 2013 г.

МИГ – Чирпан разполага със самостоятелен офис, който се намира в сградата на общинска администрация Чирпан, необходимото офис оборудване за осъществяване на дейността, в това число принтер, оборудвани работни места и компютри, за 4 служители, които ще формират Екипа за изпълнение на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан. Освен офисът, МИГ – Чирпан разполага със зала за провеждане на срещи и заседания, архивно помещение и работно място, достъпно за хора с увреждания.

Опитът на МИГ – Чирпан ще бъде гаранция за успешното изпълнение на стратегията за ВОМР за периода 2016 – 2020 г. В предходния програмен период има успешно изпълнен проект по Договор No 431-2-03-56/ 18.09.2008 г. по под-мярка 431-2 „Придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответните територии за потенциални местни инициативни групи в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г., на стойност 182 750 лв., с бенефициент община Чирпан, а в резултат е създадена МИГ – Чирпан. МИГ – Чирпан успешно изпълни Договор No РД50-146 от 13.10.2013 г. по мярка 431-1 „Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагащи стратегии за местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. на стойност 730 180 лв. МИГ – Чирпан. В процеса на изпълнение на договора участват лицата от екипа на МИГ – Чирпан, с които е сключено писмено споразумение за последващо наемане по трудов договор, в случай на одобрение на заявлението за предоставяне на финансова помощ по под-мярка 19.2. В тази връзка, техният опит за реализиране на проекти, финансирани от ЕС и над 4 годишният им опит им в изпълнение на подхода ЛИДЕР създава необходимия административен капацитет за управление и успешно изпълнение на настоящата стратегия за ВОМР. МИГ – Чирпан разполага и с повече от 3 % от необходимия финансов ресурс за управление на стратегията.

Въз основа на значителния административен капацитет, натрупан през предходния програмен период и опита на Екип на МИГ - Чирпан се очаква прилагането на подхода ВОМР чрез настоящата стратегия да окаже значително въздействие върху развитието на територията, което ще продължи усилията на МИГ – Чирпан за устойчиво местно развитие по подхода ЛИДЕР.

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

За проследяване напредъка в изпълнението на дейностите и резултатите от прилагане на Стратегията за ВОМР, МИГ прилага система за *текущ мониторинг и оценка*. Тази система включва всички дейности за мониторинг и оценка:

- текущо събиране на данни за мониторинговите индикатори и актуализиране на

индикаторите.

- обобщаване и анализ на събраните данни по мониторинговите индикатори - най-малкото един път годишно;
- външна *оперативна оценка*, свързана с оперативни или стратегически въпроси по изпълнение на Стратегията за ВОМР като цяло или отделни приоритети или мерки, при необходимост.
- външна *междинната оценка*, при необходимост;
- *последваща оценка* в последната година от изпълнението на Стратегията за ВОМР – 2023 г.

Основната цел на системата за текущ мониторинг и оценка е да следи непрекъснато процеса на изпълнение на Стратегията за ВОМР и промените в средата, за да се анализира своевременно напредъкът, качество и проблемите в изпълнението, и да се предприемат навременни корекции, ако това е необходимо.

Планирането и изпълнението на дейностите за текущ мониторинг и оценка е отговорност на Екипа на МИГ - Чирпан. Провеждането на външните оперативни, междинни или последващи оценки се планира и подпомага от Екипа на МИГ и се изпълнява от външни независими оценители.

МИГ ще наблюдава напредъка и качеството на изпълнението на стратегията за местно развитие с помощта на финансови индикатори, изходни индикатори, индикатори за резултат. Информацията за финансовите индикатори, изходните индикатори и индикаторите за резултат ще се събират за всеки проект и ще се обобщават по мерки, приоритети и за Стратегията за ВОМР като цяло. Тези индикатори ще се актуализират регулярно след възникване на промяна (например сключване на нов договор, подадена заявка за плащане, или приключване на изпълнението на договор).

За събиране на информацията за изходните индикатори и за индикаторите за резултат във заявката за кандидатстване ще е включен раздел с целеви стойности на индикаторите: общи за Стратегията за ВОМР и специфични за проекта. След приключване на договора от бенефициента ще се събира информация за фактическото изпълнение на посочените индикатори. Достоверността на подадената от бенефициента информация ще се проверява от Екипа на МИГ - Чирпан.

Системата за мониторинг и оценка предвижда следните видове външни оценки на Стратегията за ВОМР:

Външна *оперативна оценка* на конкретни оперативни или стратегически въпроси се провежда, ако е необходима за целите на подготовката на Годишния доклад за напредъка или за задълбочено проучване на определени аспекти на изпълнение на Стратегията за ВОМР. Решение за провеждане на подобна оценка взима УС на МИГ - Чирпан.

Външна *междинна оценка* се провежда, само ако е необходима за промяна на Стратегията или при възникване на значителни проблеми в изпълнение на Стратегията, затова нейните конкретни цели и методи се определят преди началото на провеждане. Всяка междинна оценка трябва да оцени напредъка в изпълнението на мерките на основата на изходните индикатори и индикаторите за резултат, да направи изводи и препоръки за подобряване на изпълнението. Решение за провеждане на външна *междинна оценка* взима УС на МИГ - Чирпан.

За оценка на цялостното изпълнение на стратегията в края на нейното прилагане ще се извърши външна *последваща (ex-post)* оценка. Тя оценява използването на ресурсите, ефикасността и ефективността на изпълнението, въздействието и устойчивостта на основата на съпоставяне на постигнатото с предварително определените цели. Оценява се също приносът на Стратегията за ВОМР за изпълнение на целите на ПРСР 2014 – 2020 г. и хоризонталните политики на Общността. На база на оценката се извеждат факторите,

определящи успеха/неуспеха на прилагането на стратегията за ВОМР и поуките за планиране и изпълнение на други подобни програми за развитие на територията. Оценката се прави в годината на приключване на прилагането на стратегията за ВОМР и при възможност след приключване на изпълнението на всички договори.

При всяка външна оценка Екипът на МИГ разработва Задание и провежда процедура за избор на оценители, оказва подкрепа за извършване на оценката чрез предоставяне на данни. Докладът за оценка се одобрява от УС на МИГ-Чирпан и се публикува на интернет страницата на МИГ - Чирпан.

Процедури за Годишните доклади за напредъка

МИГ – Чирпан изготвя годишен доклад за отчитане изпълнението на СВОМР, както и други доклади, анализи, отчети, справки и други във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР, изисквани от УО на ПРСР 2014 - 2020 г. Годишните доклади се изготвят в срок до 30 януари и се представят за одобрение от УС на МИГ.

В срок до 15 февруари на всяка следващата календарна година (след одобрението на СВОМР) МИГ представя на УО на ПРСР 2014 - 2020 г. *годишен доклад за отчитане изпълнението на стратегията за ВОМР.*

Изготвянето на доклад включва:

- анализ на база мониторинг на индикаторите за срок на дейности по проектите, изпълнение на заложените финансови показатели, публичност и информираност, заложен и изпълнен резултат за всеки проект
- анализ на процеса на кандидатстване и изпълнение на проекти от бенефициенти към МИГ
- анализ на риска в изпълнението на проектите, създаване на регистър на риска при стартиране на всеки проект, проведени превантивни действия и предотвратяване на риска
- балансирано прилагане на мерките за периода.

Годишният доклад включва описание и анализ на средата и напредъка в изпълнение на целите и дейностите на Стратегията, дейностите по мониторинг и оценка на стратегията.

Процедура за промяна на стратегията за ВОМР

В съответствие с нормативните изисквания изменения на Стратегията за ВОМР са допустими в следните случаи:

- във връзка с промяна на приложимата нормативна уредба и/или във връзка с промяна на съответната програма;
- при наличие на очевидна грешка;
- по отношение на финансовите параметри до 10 на сто от одобрения от ЕЗФРСР бюджет по подмярка 19.2;
- по отношение на мониторинговите индикатори за резултат във връзка с промяна на финансовите параметри по предходната точка;
- по отношение на критериите за допустимост, в т. ч. минимална и максимална стойност на проектите и интензитет на помощта;
- за увеличаване или намаляване на финансовата помощ от ЕЗФРСР при условията и по реда на чл. 41 на Наредба 22 за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие" на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

Горепосочените промени се извършват след одобрение на Управляващият орган на ПРСР 2014 - 2020 г., предхождано от Решение на колективния върховен орган на МИГ за промяна в одобрената стратегия за ВОМР, като тази промяна се отразява в Договора за изпълнение за

9. Индикатори за мониторинг и оценка:**9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места:**

Общите индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР са представени в следващата таблица:

Ключови индикатори по отношение на цялостното прилагане на СВОМР				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой финансирани проекти по СВОМР	брой	40	Регистър на договорите за предоставяне на БФП
	Брой подадени проектни предложения по СВОМР	брой	70	Регистър на подадените проектни предложения
	Брой на сключените договори	брой	40	База данни на МИГ, регистър на договорите за предоставяне на БФП
	Стойност на подадените проектни предложения (обща стойност на проектите) по СВОМР	лв.	5 130 000	Регистър на подадените проектни предложения
	Стойност на одобрените проектни предложения по СВОМР (обща стойност на проектите) по СВОМР	лв.	3 993 700	Протоколи от заседания на комисията за избор, база данни на МИГ
	Стойност на публичния принос на ЕЗФРСР към проектите в рамките на СВОМР	лв.	2 933 700	Протоколи от заседания на комисията за избор, база данни на МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	30	База данни на МИГ
	Брой проекти, насочени към създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдих, спорт и развитие на туризма	брой	9	База данни на МИГ
	Общ обем на инвестициите, насочени към създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдих, спорт и развитие на туризма	лв.	853 000	База данни на МИГ
	Брой проекти, насочени към повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на стойност към земеделските продукти	брой	10	База данни на МИГ
	Общ обем на инвестициите, насочени към повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на	лв.	1 600 000	База данни на МИГ

	стойност към земеделските продукти			
	Брой проекти, насочени към разнообразяване на местната икономика извън сектор земеделие	брой	15	База данни на МИГ
	Общ обем на инвестициите, насочени към разнообразяване на местната икономика извън сектор земеделие	лв.	1 400 000	База данни на МИГ
	Брой проекти, насочени към съхраняване на местната идентичност чрез инициативи за опазване на културното и природното наследство	брой	5	База данни на МИГ
	Общ обем на инвестициите, насочени към съхраняване на местната идентичност чрез инициативи за опазване на културното и природното наследство	лв.	80 700	База данни на МИГ
	Дял на постъпилите заявления за подпомагане, подадени от млади хора (до 40 г.)	% от подадените заявления	30%	База данни на МИГ
	Дял на постъпилите заявления за подпомагане, подадени от жени	% от подадените заявления	50%	База данни на МИГ
Резултат	Създадени работни места (самонаети/наети)	Брой	20	База данни на МИГ
	Участници, завършили курсове/обучения/ семинари	Брой	100	База данни на МИГ
	Брой новосъздадени микропредприятия извън сектор земеделие	лв.	8	База данни на МИГ
	Брой земеделски стопанства и микропредприятия с подобрена конкурентоспособност, развити нови продукти или услуги	брой	25	База данни на МИГ
	Дял от населението на територията, обхванато от проекти, свързани с подобряване на жизнената среда	%	50%	База данни на МИГ
	Дял от населението на територията, което се ползва от подобрената среда	%	80%	База данни на МИГ
	Брой младежи (вкл. ученици), включени в проекти за съхраняване на местната идентичност чрез инициативи за опазване на културното и природното наследство	брой	80	База данни на МИГ
	Дял на реализираните проекти извън общинския център	%	30%	База данни на МИГ

9.2. Индикатори по мерки: (не повече от 1 страница за индикатори по мярка)

Индикатори за постигане на Цел 1 „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“

- **Приоритет 1 „Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и добавяне на стойност към земеделските продукти“**

Индикатори по под-мярка 1.1: „Подкрепа за дейности за професионално обучение и придобиване на умения”				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой финансирани проекти	брой	1	Регистър на договорите, база данни МИГ
	Брой организирани курсове/обучения	брой	5	Регистър на проведените обучения по мярката
	Брой организирани семинари	брой	3	Регистър на проведените обучения по мярката
	Участници в курсове/обучения/семинари	брой	100	База данни участници в обучения по мярката
Резултат	Участници, завършили успешно курс/обучение	брой	50	База данни участници в обучения по мярката
	Жени, завършили успешно курс/обучение	брой	30	База данни участници в обучения по мярката
	Дял на участниците, успешно преминали курсовете/семинарите	%	100 %	Документи на проектите, отчети на бенефициентите, протоколи от извършени проверки
	Брой стопанства, в които е подобрена дейността в резултат на обученията/семинарите	брой	15	Документи на проектите, отчети на бенефициентите, протоколи от извършени проверки
Индикатори по Мярка 4.1: „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства ”				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	брой	8	Регистър на договорите
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	8	База данни на МИГ
	Размер на публичната помощ от ЕЗФРСР	хил.лв.	500	Документи на проектите, отчети на бенефициентите
Резултат	Създадени работни места (самонаети/наети)	Брой	-	База данни на МИГ
	Брой земеделски стопанства с подобрена конкурентоспособност/въвели успешно нов продукт или технология	брой	8	База данни на МИГ
Индикатори по Под-мярка 4.2: „Подкрепа за инвестиции в преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти”				

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	брой	2	Регистър на договорите
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	2	База данни на МИГ
	Размер на публичната помощ от ЕЗФРСР	хил.лв.	300	Документи на проектите, отчети на бенефициентите
Резултат	Създадени работни места (самонаети/наети)	брой	-	База данни на МИГ
	Брой създадени преработвателни предприятия	брой	2	База данни на МИГ

- **Приоритет 2 „Разнообразяване и повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за заетост извън сектор земеделие“**

Индикатори по Мярка 6.4: „Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности”

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	брой	15	Регистър на договорите
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	15	База данни на МИГ
	Размер на публичната помощ от ЕЗФРСР	хил.лв.	1 100	Документи на проектите, отчети на бенефициентите
Резултат	Създадени работни места (самонаети/наети)	брой	-	База данни на МИГ
	Брой новосъздадени микропредприятия извън сектор земеделие	лв.	8	База данни на МИГ

Индикатори за постигане на Цел 2 „Подобряване на средата и качеството на живот и възстановяване и опазване на културното и природното наследство“

- **Приоритет 1 „Създаване на качествена жизнена среда и подобряване и разширяване на основните услуги за населението, включително чрез инвестиции в публична инфраструктура за отдых, спорт и развитие на туризма“**

Индикатори по Под-мярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	брой	8	Регистър на договорите
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	1	База данни на МИГ

	Размер на публичната помощ от ЕЗФРСР	хил.лв.	800	Документи на проектите, отчети на бенефициентите
Резултат	Дял от населението на територията, обхванато от проекти, свързани с подобряване на жизнената среда	%	40%	База данни на МИГ
	Дял от населението на територията, което се ползва от подобрената среда	%	70%	База данни на МИГ
	Дял на реализираните проекти извън общинския център	%	20%	База данни на МИГ

Индикатори по Под-мярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	брой	1	Регистър на договорите
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	1	База данни на МИГ
	Размер на публичната помощ от ЕЗФРСР	хил.лв.	53	Документи на проектите, отчети на бенефициентите
Резултат	Дял от населението на територията, обхванато от проекти, свързани с подобряване на жизнената среда	%	10%	База данни на МИГ
	Дял от населението на територията, което се ползва от подобрената среда	%	10%	База данни на МИГ
	Дял на реализираните проекти извън общинския център	%	-	База данни на МИГ

- **Приоритет 2 „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство“**

Индикатори по Мярка, която не е включена в ПРСР и Регламент 1305/2013, но съответства на целите на Регламент 1305/2013 за стимулиране на местното развитие „Съхраняване на местната идентичност, чрез възстановяване и опазване на културното и природното наследство на община Чирпан“

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	брой	5	Регистър на договорите
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	4	База данни на МИГ
	Размер на публичната помощ от ЕЗФРСР	хил.лв.	80,7	Документи на проектите, отчети на бенефициентите
Резултат	Брой младежи (вкл. ученици), включени в проекти за	брой	80	База данни на МИГ

	съхраняване на местната идентичност чрез инициативи за опазване на културното и природното наследство			
	Дял от населението на територията, което се ползва от ефекта на съхранената местната идентичност, културното и природното наследство	%	80%	База данни на МИГ
<p>▪ Хоризонтална цел към Стратегията за ВОМР: Ефективното изпълнение на стратегията за ВОМР и дейности за популяризирането и</p>				
<p>Индикатори по Под-мярка 19.4 Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие</p>				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел до 2022	Източник на информация
Изходен	Брой проектни предложения, консултирани от МИГ	брой	90	Отчети на МИГ
	Брой оценени проектни предложения	брой	70	Регистър на подадените проектни предложения
	Брой посещения на място на финансирани проекти от МИГ	брой	60	Отчети на МИГ
	Брой дейности за повишаване на информираността на населението относно подхода ВОМР	брой	30	Отчети на МИГ
	Брой обучения на екипа и членовете на колективния върховен орган във връзка с прилагането на стратегията	брой	5	Отчети на МИГ
	Брой обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери, свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти и други, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода	брой	20	Отчети на МИГ
	Брой участници в обучения, семинари и информационни срещи	брой	250	Отчети на МИГ
Резултат	Брой участници, успешно завършили обучение	брой	100	Отчети на МИГ
	Дял на участниците в обучения до 30 годишна възраст	%	50	Отчети на МИГ
	Дял на участниците в обучения жени	%	50	Отчети на МИГ
	Брой населени места обхванати от дейностите	брой	20	Отчети на МИГ
	Дял на населението от територията на МИГ, обхванато от дейности, свързани с популяризиране на стратегията за	%	100	Отчети на МИГ

	ВОМР и прилагане на подхода			
10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:				
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:				
<p>Съответствието с хоризонталните политики на ЕС по отношение на равенството между половете и недопускането на дискриминацията е съблюдувано в цялостния процес по разработване на настоящата стратегия за ВОМР и принципите, прилагани от Съюза за борба с дискриминацията и за равенството между половете в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) ще бъдат спазвани при всички дейности, в процеса на реализацията на стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан.</p> <p>Прилагането на принципа за равенство между половете и липса на дискриминация изисква система от мерки, които да компенсират изоставането, произтичащо от расовия или етнически произход, възраст или друга характеристика, която може да доведе до третирането на личността несправедливо.</p> <p>МИГ – Чирпан ще продължи досегашната си практика за интегриране на хоризонталните политики на ЕС в работата си, като се ангажира да прилага равни възможности за всички хора, независимо от тяхната раса, инвалидност, пол, възраст, сексуална ориентация, религия или други различия.</p> <p>МИГ – Чирпан ще проследява прилагат принципите за равенство на половете и липса на дискриминация при изпълнението на проектите, подкрепени стратегията за ВОМР. МИГ ще извършва оценка на въздействието в процеса на мониторинг и финална оценка на Стратегията за ВОМР.</p>				
– прилагане на принципа на равенство между половете;	<p>Отчитайки проблемите на заетостта сред жените и младите хора и тяхното недостатъчно включване в социално икономическия живот на територията, Стратегията за ВОМР на МИГ – Чирпан дава приоритет за жените и младежите в икономическата област, за да даде възможност за придобиване на равни права в заетостта и професионалната дейност и постигането на финансова независимост, което да предотврати изоставането им. В тази насока приоритет при мерки – 4.1 и 6.4 де се дава на жени и младежи.</p>			
– допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;	<p>МИГ – Чирпан предвижда в стратегията си за ВОМР цел, насочена към съхраняване на местната идентичност и в тази връзка отчита важността от запазването на ценностите на цялата местната общност, в т.ч. всички етноси на територията на общината – българския, турския и ромски етнос. МИГ – Чирпан ще насърчава равните възможности и социална справедливост във всички дейности на МИГ.</p>			
– създаване на условия за превенция на дискриминацията.	<p>Стратегията за ВОМР допринася за утвърждаване на принципа на равните възможности и ще създава условия за превенция на дискриминацията чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ информационната кампания за огласяване възможностите за кандидатстване с проекти – акцент в предоставяне на информация и обучения на групи и потенциални бенефициенти в неравностойно положение и преди всичко жени, роми е др. ✓ приоритет при избор на проекти – жени и младежи до 40 години, гарантиращи достъпна среда за хора с увреждания (където това е релевантно) и др. ✓ спазване на принципа за равенството и недискриминация при изпълнението на проектите – като гарантира, че предоставените по 			

	<p>проектите услуги адресирани нуждите и потребностите на най-уязвимите групи и чрез следене на индикаторите за изпълнение на Стратегията, като индикаторите се събират по пол и възраст.</p>
<p>10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):</p>	
<p>Спазването на този принципа за устойчиво развитие по отношение на околната среда ще бъде отчитан и при вземане на решение за подкрепа на конкретните бенефициенти, като се гарантира, че проектите ще бъдат подпомогнати при условие, че нямат значително отрицателно въздействие върху околната среда, както и че допринасят за засилване на социалната, икономическа и екологична устойчивост на територията.</p> <p>Когато дейностите включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. В мерките, насочени към подпомагане на земеделските стопанства и фирмите на територията се дава приоритет на инвестиции целящи устойчиво използване на ресурсите, опазване на околната среда и отчитане адаптирането към климатичните промени. Тези принципи са гарантирани чрез обективните критерии за оценка на проектите.</p> <p>Всички проекти, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане, както и предвидените ограничения в решенията за определяне на местата и планове за управлението им.</p> <p>Оценката на изпълнението на Стратегията за ВОМР и нейният текущ мониторинг ще отчитат изпълнението на политиката за устойчиво развитие на територията на МИГ - Чирпан.</p>	
<p>10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:</p>	
<p>Прилагането на стратегията за ВОМР цели да допринесе за подобряване на конкурентоспособността на местните икономически сектори и повишаване на заетостта чрез мерки за стимулиращи модернизацията, разнообразяването на икономическите дейности и иновациите. Първата основна цел на стратегията за ВОМР „Устойчиво и балансирано икономическо развитие чрез инвестиции в селското стопанство и насърчаване на неземеделски дейности, основани на местния потенциал и потребности“ е насочена пряко към повишаване конкурентоспособността на предприятията и разкриването на работни места. Стратегията включва индикатори за мониторинг, които подпомагат наблюдението на непосредствените и дългосрочни ефекти на проектите върху повишаването на конкурентоспособността и заетостта (успешно въведени нов продукт или услуга и технология производителност, създадени работни места и др.).</p> <p>Техническата експертна оценка на бизнес планове по инвестиционните проекти по Мярка 4.1, 4.2 и 6.4 ще включва оценка на жизнеспособността на проектите, което ще осигури подпомагане на проекти, които имат най-добри шансове да допринесат за постигане на целите за конкурентно-способност и заетост.</p>	
<p>10.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове:</p>	
<p>Инвестициите на територията на България по линия на ЕС се финансират съгласно Споразумението за партньорство 2014-2020 г., което е наследник на Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г., като обаче освен трите фонда (Кохезионен фонд, Европейски фонд за регионално развитие и Европейски социален фонд), то обхваща и финансирането по линия на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони, по който се предвижда финансирането на Стратегия за ВОМР на МИГ - Чирпан и Европейски фонд за морско дело и рибарство, които заедно формират Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).</p> <p>Структурните фондове (КФ, ЕФРР и ЕСФ) финансират общо 8 оперативни програми на</p>	

територията на Р България: ОП "Добро управление"; ОП "Инициатива за малки и средни предприятия"; ОП "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020; ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020; ОП "Околна среда" 2014-2020; ОП "Региони в растеж" 2014-2020; ОП "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020; ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014-2020.

Предвидените дейности по оперативните програми се допълват, като в същото време се съблюдава липсата на припокриване на дейностите. В следващата таблица е представено съответствието между предвидените в Стратегията за ВОМР интервенции и оперативните програми, към които те имат отношение:

Област на съответствие	Програма/ фонд	Планирани инвестиции
Развитие на научно изследователска инфраструктура и приложните изследвания	ОПНОИР/ ЕФРР	Развитие и модернизиране на научната инфраструктура в съществуващи научни институции и висши училища. На територията на МИГ – Чирпан функционира Институт по полски култури, който извършва научноизследователска, научно-приложна и производствена дейност в областта на растителната селекция, агротехника и растителна защита при основни полски култури и поддържане на семепроизводство на памук и твърда пшеница. Институтът е потенциален бенефициент по ОПНОИР.
	ПРСР/ ЕФЗРСР	Укрепване на връзките между селското стопанство и научноизследователската дейност и иновациите. Под-мярка 1.1 от СВОМР на МИГ – Чирпан е насочена към подпомагане на земеделските стопани за повишаване на тяхната конкурентоспособност и ресурсна ефективност, подобряване екологичните показатели на стопанствата, като резултатите от НИРД по ОПНОИР могат да се приложат в обученията по СВОМР.
Технологично развитие и иновации в предприятията	ОПИК/ ЕФРР	Инвестиции за засилване на иновационната дейност в предприятията чрез разработване и внедряване на иновативни продукти, услуги и бизнес модели; развойна дейност; партньорства между бизнес, университети и научни институции, инвестиции в инфраструктура за иновации и изследвания, подкрепа за стартиращи иновативни предприятия, включително чрез инструменти за финансов инженеринг за подкрепа за развитие на иновационния процес в предприятията и стартиране на бизнес
	ПРСР/ ЕФЗРСР	Стимулиране на иновациите и базата от знания в земеделието и храните. По по-мярка 4.1 и 4.2 на СВОМР ще се насърчават иновациите в производството, преработката и маркетинга на селскостопански продукти.
Конкурентоспособност и продуктивност на предприятията	ОПИК/ ЕФРР	Инвестиции за обновление и усъвършенстване на технологиите с цел повишаване на ефективността на използване на ресурсите и капацитета на предприятията; въвеждане на международно признати стандарти; патентоване и управление на интелектуалната собственост, популяризиране на енергийната ефективност и ВЕИ, популяризиране и маркетинг на туризма и други
	ПРСР/ ЕФЗРСР	В рамките на СВОМР ще се подпомагат инвестиции в стопанства и предприятия, с което се допълва дейностите по ОПИК, насочени към развитие на

		конкурентоспособна българска икономика.
Биоразнообразие и защита на природата	ОПОС/ЕФРР	Инвестиции свързани с изпълнение на Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 и с екосистеми и техните услуги.
	ПРСР/ЕФЗРСР	Инвестиционните проекти по СВОМР, задължително ще реализират след положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. В мерките, насочени към подпомагане на земеделските стопанства и фирмите на територията се дава приоритет на инвестиции целящи устойчиво използване на ресурсите, опазване на околната среда и отчитане адаптирането към климатичните промени. Всички проекти, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконови нормативни актове за неговото прилагане, както и предвидените ограничения в решенията за определяне на местата и планове за управлението им
Туризм	ОПРР/ЕФРР	Развитие на обществения туризъм и услуги по културното и природно наследство - обновяване на културна инфраструктура в градовете; развитие на природни, културни и исторически атракции от регионално, национално и световно значение; изграждане, ремонт, реконструкция на съпътстваща туристическа инфраструктура; подпомагане развитието на регионални продукти и пазарната информация; подкрепа за обекти с религиозно значение.
	ПРСР/ЕФЗРСР	Мерки, свързани с развитие на туризма в община Чирпан, включени в СВОМР са по-мярка 7.2 и мярката, съответстваща на целите на Регламент 1305/2013.
Самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на предприятия	ОПРЧР/ЕСФ	Инвестиции в стартирането на самостоятелна стопанска дейност и предприемачество
	ПРСР/ЕФЗРСР	Инвестиции в стартиращи предприятия за дейности, извън земеделието в селските райони с цел разнообразяване на икономиката и създаване на заетост, предвидени по под-мярка 6.4 на СВОМР.
Приобщаващо образование и личностно развитие	ОПНОИР/ЕСФ	Въвеждане на система за ранно оценяване на образователните потребности; подкрепа на ученици с девиантно поведение за продължаване на образованието и за социално включване; подкрепа на деца и ученици с изяви дарби в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта
	ПРСР/ЕЗФРСР	Мерки насочени към насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и стимулиране на местното развитие в селските райони, включително, каквито включва ВОМР подхода